ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

1718

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ
ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΟΘ. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ
ΤΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ ΡΩΜΑΪΚΟΝ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΑ

«Ὡς διδακτικὸν καὶ ὠφέλιμον
ἐγχείρημα ἡ τῶν νόμων (δικαίων) παραβολή.»

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1915

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ

ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΟΘ. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ
ΤΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ ΡΩΜΑΪΚΟΝ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΑ

«Ὡς διδακτικὸν καὶ ὠφέλιμον
ἐγχείρημα ἡ τῶν νόμων (δικαίων) παραβολή».

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1915

SISMANOGLIO MEGARO

MILT. CARAVOKYROS

ANCIEN BATONNIER DE L'ORDRE DES AVOCATS DE CONSTANTINOPLE

ETUDE

SUR LE DROIT SUCCESSORAL OTTOMAN

EN COMPARAISON

AVEC

LES DROITS SUCCESSORAUX

ROMAIN ET FRANÇAIS

Tous droits de reproduction
et traduction sont réservés.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν μου θεωρεῖται κλοπιμαῖον.

CONSTANTINOPLE

DE L'IMPRIMERIE PATRIARCALE

1915

SISMANOGLIO MEGARO

ΤΑΙΣ

ΝΟΜΙΚΑΙΣ ΣΧΟΛΑΙΣ

ΑΘΗΝΩΝ, ΠΑΡΙΣΙΩΝ & ΚΩΝ]ΠΟΛΕΩΣ

ΙΕΡΟΝ

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

> «Ὡς διδακτικὸν καὶ ὠφέλιμον ἐγχείρημα ἡ τῶν νόμων (δικαίων) παραβολή».

Ἂν ἦναι ἀληθὴς ἐν γένει ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἣν σοφὸς συγγραφεὺς καθιέρωσεν γνωματεύων, πολὺ περισσότερον ἀποβαίνει αὕτη ἀληθῶς ἀκαταμάχητος, ὅτε πρόκειται περὶ παραβολῆς νόμων (δικαίων) ἰσχυόντων πολλῶν καὶ ποικίλων ἐν χώραις, ἐν αἷς συνοικοῦσι διάφοροι ἐθνότητες ἀλλοδαπαὶ εἰς διαφόρους ὑποκείμεναι νόμους, τοὺς τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν.

Τοιοῦτό τι συμβαίνει ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰδίᾳ καὶ ἐν πάσαις ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔνθα συνοικοῦσι διάφοροι ἀλλοδαπαὶ παροικίαι Ἄγγλων, Ἀμερικανῶν, Αὐστριακῶν, Βέλγων, Γάλλων, Γερμανῶν, Ἑλλήνων, Ἑλβετῶν, Ρώσων κτλ., ὧν ἁπάντων αἱ κληρονομίαι ἐπὶ κινητῶν πραγμάτων καὶ Μουλκικῶν ρυθμίζονται ὑπὸ τῶν ἰδιαιτέρων ἐθνικῶν αὐτῶν Νομοθεσιῶν.

Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐμνήσθην, ὅτε κατὰ τὸ 1898 τὸ δεύτερον ἐκλεγεὶς τῇ εὐμενεῖ ψήφῳ τῶν συναδέλφων νομικῶν μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως Πρόεδρος αὐτοῦ ἔδει νὰ πραγματευθῶ κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσίν μου ὡς Προέδρου τοῦ Συλλόγου θέμα τι ἐπίκαιρον, σπουδαῖον καὶ ἄξιον τῆς περιωπῆς τοῦ Συλλόγου· Τότε πράγματι ἀπεφάσισα, ὅτι τοιοῦτό τι θέμα ἦτο συγκριτική τις μελέτη τοῦ Κληρονομικοῦ Ὀθωμανικοῦ δικαίου πρὸς τὰ κληρονομικὰ δίκαια Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικόν·

αἱ

Ἐξελεξάμην τὰ δύο τελευταῖα δίκαια, καθόσον τὸ μὲν ἦν τὸ ἰσχύον δίκαιον τῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κατακτητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β΄ κατακτηθέντων χριστιανικῶν λαῶν, ὅπερ ἐν μέρει διετηρήθη, τὸ δὲ διότι τοῦτο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ΙΘ΄. αἰῶνος ἦτο τὸ μᾶλλον διαδεδομένον ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ καὶ πρὸς αὐτὸ ἔτι καὶ νῦν προσεγγίζουσι μᾶλλον τὰ δίκαια τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης.

Τὴν μελέτην μου ἐκείνην ταξιθετήσας ἤδη καὶ συναρμολογήσας καὶ πρὸς τὸν νεώτατον ὀθωμανικὸν νόμον περὶ κληρονομίας βακουφικῶν ἐν γένει κτημάτων καὶ δημοσίων γαιῶν δημοσιεύω νῦν ἀφιερώσας κατὰ χρονολογικὴν τάξιν εἰς τὴν τὸ πρῶτον γαλουχήσασάν με Νομικὴν Σχολὴν τοῦ ἰοστεφάνου ἄστεος τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ἀνδρωθέντα με ἀναπτύξασαν Νομικὴν Σχολὴν τῶν νέων Ἀθηνῶν, τῆς πόλεως τῶν Φώτων, ὡς ἀποκαλοῦσι τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς περιλαλήτου πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου, ἐν ᾗ παρακολουθῶν μακρόθεν τὰ μαθήματα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξήσκησα τὴν νομικὴν ἐπιστήμην καὶ ἀνεπτύχθην καὶ ἔγραψα πολλὰ περὶ τοῦ Μουσουλμανικοῦ καὶ Οθωμανικοῦ δικαίου καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ, ὡς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰσχύει.

Εὔχομαι ἡ μελέτη μου αὕτη νὰ καταστῇ ἀφορμὴ πολλῶν τοιούτων πληρεστέρων καὶ τελειοτέρων.

Ἔγραφον ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1914.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ.

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ

ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝ. ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΡΟΣ

ΤΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΡΩΜΑΪΚΟΝ

ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Τὰ τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου ζητήματα πανταχοῦ μὲν εἶναι σπουδαῖα καὶ ἐνδιαφέροντα, ἀλλ' ἐν Τουρκίᾳ ἰδίως καθίστανται διὰ λόγους τοπικοῦ δικαίου περίπλοκα καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ συγκριτική τις μελέτη τοῦ Μουσουλμανικοῦ κληρονομικοῦ δικαίου πρὸς δύο τὰ κυριώτερα εὐρωπαϊκὰ δίκαια τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἤτοι πρὸς τὸ Ρωμαϊκὸν κληρονομικὸν δίκαιον, ὅπερ ἦν τὸ ἐν Βυζαντίῳ ἰσχῦον καὶ διατηρηθέν πως δίκαιον διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὑποταχθέντας εἰς τὴν τουρκικὴν κατάκτησιν, καὶ πρὸς τὸ Γαλλικὸν κληρονομικὸν δίκαιον, οὗτινος ἡ διάδοσις διὰ τοῦ ἀστικοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος ὑπῆρξε μεγάλη καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος.

Ἀλλὰ τὸ θέμα τοῦτο ἐνδιαφέρει μεγάλως καὶ

τὰς ἐν αἷς κρατοῦσι τὰ δίκαια ταῦτα χώρας καὶ τὴν ἐπιστήμην, πρὸς δὲ τούτοις εἶναι διδακτικὸν καὶ ὠφέλιμον εἰς πάντα πολίτην τῶν μνησθεισῶν χωρῶν καὶ πάντα ἀναγνώστην αὐτοῦ εὑρίσκοντας ἐν τούτῳ τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι καὶ ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἰδίᾳ ἐν Τουρκίᾳ ὑπάρχουσιν οἱ συναγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως καὶ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης.

Ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰδεῶν τούτων θέλω προσπαθήσει νὰ πραγματευθῶ περὶ τοῦ θέματος τῆς μελέτης ταύτης, ὅσον οἷόν τε βραχέως ἐν γενικαῖς γραμμαῖς διὰ νὰ ὑποκινήσω καὶ ἄλλους εἰς τελειότερα ἔργα.

Ἐν τοῖς συνηθεστέροις μέσοις κτήσεως περιουσίας εἶναι ἡ κληρονομία· κατὰ τοῦτο διὰ τοῦ θανάτου προσώπου τινὸς ἕτερον πρόσωπον ζῶν ὑπεισέρχεται εἰς τὴν περιουσίαν ἐκείνου καὶ κτᾶται ταύτην καθόλου ἢ ἐν μέρει εἴτε συνῳδὰ τῷ νόμῳ καὶ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θανόντος εἴτε κατὰ τὸν νόμον μόνον.

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἡ κληρονομία διέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου, αὕτη ὀνομάζεται νόμιμος ἢ ἐξ ἀδιαθέτου· ἐὰν δὲ ἡ θέλησις τοῦ θανόντος ἐκδηλουμένη ἐν πράξει τινὶ εἰδικῇ καλουμένῃ διαθήκῃ κανονίζῃ τὴν κληρονομίαν, αὕτη ὀνομάζεται ἐκ διαθήκης. Τούτων ἕνεκα τῶν λόγων ἡ μελέτη αὕτη διαιρεθήσεται ὡς ἑξῆς, ἐν τέλει δ' ἐν Παραρτήματι παραθέσω καὶ τοὺς περὶ κληρονομιῶν σχετικοὺς νόμους.

SISMANOGLIO MEGARO

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΥ Η ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι. ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας πρὸς τὴν ἐκ διαθήκης.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον καθιεροῖ τὴν ἀρχήν, ὅτι διά τινα εἴδη περιουσίας ἡ κληρονομία δύναται νὰ κανονισθῇ κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν θέλησιν τοῦ θανόντος καὶ διά τινα ἄλλα εἴδη περιουσίας μόνον κατὰ τὸν νόμον. Ἐκτὸς τούτου ὁ κληρονόμος κληρονομεῖ τὸν θανόντα ἐν ἅπασι τοῖς δικαίοις αὐτοῦ καὶ ἀγωγαῖς, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ὑποχρεώσεσιν αὐτοῦ διά τινα εἴδη περιουσίας, οἷα ἐστὶν ἡ μὴ μουλκικὴ περιουσία. Οὕτως ἡ μὲν μουλκικὴ περιουσία δύναται νὰ διαιεμηθῇ καὶ ῥυθμισθῇ διὰ διαθήκης, οὐχ οὕτω ὅμως ἔχει περὶ τῆς μὴ μουλκικῆς περιουσίας, ἧς ἡ διαρρύθμισις γίνεται μόνον κατὰ τὸν νόμον, οὐδέποτε δὲ διὰ διαθήκης.

Εἰς ἐξήγησιν τῶν λεχθέντων περὶ δύο εἰδῶν περιουσίας σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ δικαίῳ ἀπαντῶσι τέσσαρα εἴδη περιουσίας ἤτοι

1ον Ἡ μουλκικὴ (τὰ Μούλκια, les biens Mulks).

2ον Αἱ δημόσιαι γαῖαι (Ἐραζίϊ Ἐμιριέ), τὰ ἀφιερωμένα κτήματα (Βακούφια, Μεβκουφέ, Biens de main-morte, αἱ ἐπαύλεις καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα τὰ κατεχόμενα δυνάμει τίτλων λεγομένων Μουλκναμέ.

3ον Τὰ ἀστικὰ κτήματα (Moussakafat καὶ τὰ ἀγροτικὰ (Μουστεγιλὰτ) καὶ

4ον Τὰ Βακουφικὰ κτήματα (Vacoufs) ἐν γένει.

Τὰ εἴδη ταῦτα τῆς περιουσίας διέπονται ὑπὸ κληρονομικῶν ἀρχῶν μεγάλως διαφερουσῶν πρὸς ἀλλήλας, ἃς ἐκθέσομεν ἀμέσως, ὡς ἕπεται, δι' ἓν ἕκαστον τῶν εἰδῶν τούτων.

Ἰδοὺ κατὰ τίνας ἀρχὰς ρυθμίζεται ἡ Μουλκικὴ περιουσία ἢ τὰ Μούλκια.

α') Αὕτη μεταβαίνει εἰς ὅλους τοὺς συγγενεῖς τοῦ θανόντος μέχρις ἐξαντλήσεως αὐτῶν, εἶτα δὲ μόνον εἰς τὸ δημόσιον.

β') Ὁ ἄρρην κληρονόμος λαμβάνει τὸ διπλοῦν τοῦ θήλεος κληρονόμου.

γ') Ὁ ἐξ ἀρρενογονίας συγγενὴς προτιμᾶται τοῦ ἐκ θηλυγονίας, ὅστις ἔρχεται μόνον ἐν ἐλλείψει κληρονόμων ἐξ ἀρρενογονίας.

δ') Διὰ πᾶσαν κληρονομίαν μουλκικῆς περιουσίας ἀπαιτεῖται πάντοτε νὰ εὑρεθῇ κληρονόμος ἄρρην ἐξ ἀρρενογονίας.

ε') Ὁ καὶ ἡ σύζυγος εἶναι εἰς τὰς μουλκικὰς περιουσίας συντρέχοντες κληρονόμοι, οὐχὶ δὲ κληρονόμοι.

SISMANOGLIO MEGARO

ς') Ὁ διαθέτης δύναται νὰ διαθέσῃ μόνον τὸ ἓν τρίτον τῆς μουλκικῆς του περιουσίας ὑπὲρ προσώπων, ἅτινα δὲν εἶναι κληρονόμοι του.

ζ') Ἡ μερὶς τῶν θυγατέρων τοῦ θανόντος διαφέρει κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν συγκληρονόμων.

η') Οἱ ἀμφιθαλεῖς συγγενεῖς προτιμῶνται τῶν ὁμοπατρίων, οἵτινες προηγοῦνται τῶν ὁμομητρίων.

θ') Ἡ μουλκικὴ περιουσία βαρύνεται μὲ τὰ χρέη τοῦ θανόντος.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον εἶδος τῆς περιουσίας. Ἰδοὺ αἱ κοιναὶ σχετικαὶ ἀρχαὶ αὐτῶν.

1ον Δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ χρέη τοῦ θανόντος μετὰ τὸν θάνατόν του, οὐδὲ μεταβιβάζονται διὰ διαθήκης.

2ον Οἱ μερίδες τῶν ἀρρένων καὶ θηλειῶν κληρονόμων εἶναι ἴσαι καὶ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εὑρεθῇ ἄρρην κληρονόμος εἰς τὰς περιουσίας ταύτας, ἐν ἐλλείψει ἄρρενος κληρονόμου ὁ θῆλυς κληρονόμος καταλαμβάνει ἅπασαν τὴν περιουσίαν.

3ον Οὐδεμία ὑπάρχει διαφορά, οὐδὲ ποικιλία τῶν μερίδων τῶν θηλειῶν κληρονόμων κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰς ἰδιότητας αὐτῶν.

Ἰδοὺ καὶ αἱ διάφοροι ἀρχαὶ αὐτῶν.

Α') Ὁ ἐπιζῶν σύζυγος δὲν συντρέχει μὲ τοὺς κατιόντας, ἀλλὰ μόνον μὲ τοὺς ἄλλους κληρονόμους, ἡδὲ μερὶς αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή,

ἤτοι τὸ ἓν τέταρτον τῶν περιουσιῶν αὐτῶν καὶ ἐν ἐλλείψει ἄλλων κληρονόμων, κληρονομεῖ ἅπασαν τὴν περιουσίαν.

Β΄) Οἱ καὶ αἱ ἔγγονοι υἱῶν καὶ θυγατέρων ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν προαποβιωσάντων γονέων των ἐν τῇ κληρονομίᾳ τοῦ πάππου καὶ μάμμης αὐτῶν.

Ἰδοὺ ἀκόμη καὶ ἄλλαι διάφοροι ἀρχαί.

Ι. Διὰ τὰς δημοσίους γαίας.

α΄) Οἱ ἀδελφοὶ ἀποκλείουσι τὰς ἀδελφάς των, αἵτινες ἔρχονται μόνον ἐν ἐλλείψει ἐκείνων.

β΄) Οἱ ἀμφιθαλεῖς καὶ ὁμοπάτριοι ἀδελφοὶ προτιμῶνται τῶν ὁμομητρίων καλουμένων μόνον ἐν ἐλλείψει ἐκείνων.

ΙΙ. Διὰ τὰ ἀστικὰ καὶ ἀγροτικὰ κτήματα.

Α΄) Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ καλοῦνται ταὐτοχρόνως εἰς την κληρονομίαν.

Β΄) Οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ προτιμῶνται τῶν καὶ οὗτοι τῶν ὁμομητρίων.

ΙΙΙ. Λόγος γενήσεται ἤδη περὶ τοῦ τέταρτου εἴδους περιουσίας, ἤτοι τῶν Βακουφικῶν κτημάτων ἐν γένει ἄλλων παρὰ τὰ προμνησθέντα·

Ἰδοὺ καὶ αἱ σχετικαὶ ἀρχαὶ αὐτῶν·

1ον Μεταβαίνουσι μόνον εἰς τὰ τέκνα ἐξίσου ἄρρενα καὶ θήλεα καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον.

2ον Ἡ ὕπαρξις ἄρρενος κληρονόμου δὲν εἶναι ποσῶς ἀναγκαία·

SISMANOGLIO MEGARO

3ον Ὁ ἐπιζῶν σύζυγος δὲν εἶναι κληρονόμος, οὐδὲ συντρέχων.

4ον Τὰ βακούφια ταῦτα δὲν μεταβιβάζονται διὰ διαθήκης, οὐδὲ πληρώνουσι χρέη τοῦ θανόντος.

Οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ δικαίῳ. Τῷ ὄντι οὐδεμία ὑπάρχει διάκρισις καὶ εἴδη περιουσιῶν, ὁ κληρονόμος ὑπεισέρχεται εἰς ὅλα τὰ δίκαια, ἀγωγὰς καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ θανόντος in universum jus quod defunctus habuit), συνεχίζων τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ personnam ejus sustinet, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς λέξεως κληρονομίας. Πανδ.6 de reg. jur. Hereditas nihil aliud est quam successio in universum jus quod defunctus habuit. Πανδ. (41 1) 34. Creditum est hereditatem dominam esse defuncti obtinere. Ulp. Hereditas non heredis personnam, sed defuncti sustinet.

Παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ἡ ἐκ διαθήκης διαδοχὴ ἡγεῖται τῆς ἐξ ἀδιαθέτου, ἥτις θεωρεῖται οὖσα ἡ βούλησις τοῦ θανόντος, οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ καὶ Γαλλικῷ δικαίῳ.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ κληρονομία μεταβιβάζεται εἴτε τῇ θελήσει τοῦ θανόντος ἐκδηλουμένῃ ἐν ἐγκύρῳ πράξει καλουμένῃ διαθήκῃ εἴτε κατὰ τὸν νόμον καὶ λέγεται νόμιμος ἢ ἐξ ἀδιαθέτου. Περὶ τὸ τέλος τῆς Δημοκρατίας λόγος ἐγένετο καὶ περὶ τρίτου τρόπου κληρονομίας καλουμένου παρὰ τὴν διαθήκην contra testamentum ou contra tabulas, ἀλλ' ὁ τρόπος

οὗτος κατηργήθη ὑπὸ τῆς Νεαρᾶς 118 τοῦ Ἰουστινιανοῦ καθιεροῦντος μόνον τὴν ἐκ διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχήν. Κατὰ συνέπειαν ἡ νόμιμος διαδοχὴ ὑπάρχει μόνον ἐν ἐλλείψει διαθήκης ἢ ἐν ἐλλείψει διαθήκης ἐγκύρου. Πανδ. (29.2) 39. Εἰσ. 3. 1. Τοιούτῳ τρόπῳ ἐν αἷς χώραις ἰσχύει τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταβιβάζηται ἡ κληρονομία ἐν μέρει διὰ διαθήκης καὶ ἐν μέρει ἐξ ἀδιαθέτου, ὡς διαγορεύει καὶ ἡ ἑξῆς ἀρχὴ τοῦ Ρ. δικαίου. «Nemo pro parte testatus, pro parte intestatus decedere potest».

Ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος ἡ ρηθεῖσα ἀρχὴ ἴσχυεν ἐν αἷς ἐπαρχίαις ἐκράτει τὸ γραπτὸν δίκαιον (pays de droit écrit)· κατὰ συνέπειαν ἡ ἐκ διαθήκης κληρονομία ἀπέκλειε τὴν νόμιμον κληρονομίαν, οὐχ οὕτως ὅμως εἶχεν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς ἴσχυε τὸ ἐξ ἐθίμου δίκαιον (pays de droit coutumier)· ἐν ταύταις ἐλέγετο «solus Deus heredes facere potest, non homo» καὶ «Heredes gignuntur, non scribuntur» ἑπομένως οὐδεμία χωρεῖ ἐγκατάστασις κληρονόμου διὰ διαθήκης.

Ὁ Ἀστικὸς Κώδιξ τῆς Γαλλίας ὁρμηθεὶς ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἀρχῶν ἀνεγνώρισε μόνον τὴν νόμιμον κληρονομίαν, περὶ δὲ τῆς ἐκ διαθήκης ὁμιλεῖ ἐν τῷ περὶ δωρεᾶς τίτλῳ ὑποδιαιρεθέντι εἰς δύο κεφάλαια, ὧν τὸ μὲν πραγματεύεται περὶ δωρεᾶς μεταξὺ ζώντων, τὸ δὲ περὶ διαθηκῶν. Ἕνεκα τῆς

θεωρίας ταύτης ὁ μὲν κληρονομῶν κατὰ τὸν νόμον λέγεται κληρονόμος (héritier), ὁ δ' ἐρχόμενος διὰ διαθήκης καλεῖται κληροδόχος (légataire).

Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος ὅτι μία καὶ μόνη ὑπάρχει κληρονομία ἡ νόμιμος καὶ ὅτι ἡ διαθήκη ἀφορᾷ μόνον κληροδοτήματα, ἐπικρατεῖ ἐπίσης καὶ ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ δικαίῳ.

Τοιούτῳ τρόπῳ κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον ἡ νόμιμος κληρονομία δύναται, διὰ τὴν ἀδιάρετον περιουσίαν ἢ τὴν μὴ δυναμένην νὰ διατεθῇ διὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον, νὰ συνυπάρχῃ μὲ τὴν ἐκ διαθήκης κληρονομίαν ἐναντίον εἰς τὴν προμνησθεῖσαν ἀρχὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου.

Ἐν τούτοις δέον νὰ λεχθῇ, ὅτι αἱ ρυθμίζουσαι τὰς διαθήκας (κληροδοσίας) τοῦ Μουσουλμονικοῦ δικαίου ἀρχαὶ δὲν ἀπαντῶσιν ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ, οὐδὲ ἐν τῷ Γαλλικῷ δικαίῳ.

Ἰδού τινες τῶν ἀρχῶν, ὑφ' ὧν διέπονται τὰ κληροδοτήματα τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου.

α') Ταῦτα δὲν δύνανται ποσῶς νὰ ὑπερβαίνωσι τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος.

β') Ἐφαρμόζονται μόνον εἰς τὴν μουλκικὴν περιουσίαν αὐτοῦ, οὐδέποτε δὲ εἰς τὰ ἄλλα εἴδη τῶν περιουσιῶν αὐτοῦ.

γ') Δὲν δύνανται νὰ δοθῶσιν ἢ μόνον εἰς πρόσωπα ἅτινα δὲν εἶναι κληρονόμοι τοῦ διαθέτου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτῶν.

δ') Τὸ τρίτον τῆς διατιθεμένης μουλκικῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου δὲν ἀποτελεῖ ποσῶς ἀντικείμενον διαθήκης, ἀλλὰ μᾶλλον κωδικέλλον, διὰ τοῦτο δὲ τὸ τρίτον τοῦτο δέον νὰ καλῆται κληροδότημα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἑξῆς:

Ὁ κύριος χαρακτὴρ τῆς διαθήκης εἶναι ἡ ἐγκατάστασις καθ' οἱονδήποτε τρόπον κληρονόμου· ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου οὐδεὶς δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἐγκαταστάσεως κληρονόμου, καθόσον ὁ κληροδόχος δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐκ τῶν κληρονόμων τοῦ διαθέτου, ἄλλως τὸ κληροδότημα εἶναι ἄκυρον.

ε') Τὰ κληροδοτήματα ταῦτα δέον νὰ γίνωνται, ζῶντος τοῦ διαθέτου, καὶ νὰ παραδίδωνται, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του, εἰς τὸν κληροδόχον του. Ἰδὲ Βεζ. ἐγκ. τῆς 7 Σεφὲρ 1278 §. 10 Droit Suc. de Milt. Caravokyro p. 115 Notes § 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας ἐν γένει.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον, ὡς καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν παραδέχονται, ὅτι ἡ ἐπαγωγὴ τῆς κληρονομίας, γίνεται κατὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομουμένου· τότε ἐξετάζεται, ἐὰν ὁ κληρονόμος ἢ ὁ κληροδόχος εἶναι ἱκανὸς ἢ ἀνίκανος νὰ διαδεχθῇ τὸν θανόντα, οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραλαβῆς τῆς κληρονομίας.

Ἡ ἐπαγωγὴ διαφέρει τῆς κτήσεως τῆς κληρονομίας καὶ δὲν ἐπηρεάζεται ἐκείνη ποσῶς ἕνεκα ἀνικανότητός τινος ἐπελθούσης μετὰ τὴν ἐπαγωγὴν εἰς τὸν κληρονόμον ἢ κληροδόχον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἀποκτήσεως τῆς κληρονομίας.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον ἡ ἐπαγωγὴ τῆς κληρονομίας συνεπάγεται τὴν ἄμεσον κτῆσιν αὐτῆς, ἄνευ οὐδενὸς διαλείμματος, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου « le mort saisit le vif, son hoir le plus proche καὶ δὲν χρήζει δηλώσεώς τινος ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς περὶ ἀποκτήσεως τῆς κληρονομίας· οὐχ οὕτως ἔχει κατὰ τὸ Ρ. δίκαιον, ὅπερ ποιεῖται τὴν ἑπομένην διάκρισιν.

Οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι ἤτοι οἱ κατιόντες καὶ οἱ ἀνιόντες κτῶνται τὴν κληρονομίαν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς μόνης καὶ δὲν ὑποχρεοῦνται ποσῶς νὰ κάμωσι δήλωσίν τινα ἀποδοχῆς αὐτῶν ῥητὴν ἢ σιωπηράν· τοὐναντίον οἱ ἐξωτικοὶ κληρονόμοι extranei δέον νὰ δηλώσωσι πάντοτε τὴν θέλησίν των περὶ ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας hereditatis aditio· ἡ θέλησις αὕτη δηλοῦται εἴτε ῥητῶς διὰ τῆς agnitio, aditio, pro herede gestio εἴτε σιωπηρῶς διὰ πράξεων ἐνδεικνυουσῶν τὴν ἀποδοχὴν ταύτης. Πανδ. (28.2) Κωδ. (6.30).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν προσόντων τοῦ κληρονόμου ἢ κληροδόχου

Ἐπειδὴ ὁ θάνατος εἶναι τὸ σημεῖον, ὅθεν ἄρχεται τὸ δίκαιον τῆς κληρονομίας καὶ ἡ τοῦ σημείου τούτου βεβαίωσις εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τὴν διαρρύθμισιν τῶν ζητημάτων κληρονομίας καὶ ἱκανότητος τοῦ κληρονόμου ἢ κληροδόχου, δέον νὰ ἐκτεθῶσιν ἐνταῦθα οἱ σχετικοὶ κανόνες τοῦ Μουσουλμανικοῦ, Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ δικαίου.

Ἵνα ὁ κληρονόμος ᾖ ἱκανὸς νὰ κληρονομῇ, τὸ μουσουλμανικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ ὅπως ὁ κληροδόχος ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός του κατὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομουμένου· ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει δέον νὰ συνενοῖ τοὺς ἑπομένους ὅρους.

α΄.) Τέκνον τι θεωρεῖται γεννηθὲν ζῶν, ἐὰν ἀποθάνῃ, ἀφοῦ πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ σώματος ἐξῆλθε τῆς κοιλίας τῆς μητρός του.

β΄.) Δέον τοῦτο νὰ γεννηθῇ πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τοῦ ἕκτου μηνός, ἐὰν ζῇ ὁ σύζυγος τῆς ἐγγύου γυναικὸς ἢ πρὸ τῆς παρόδου δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου ἢ τοῦ διαζυγίου, ἐὰν ἐγένετο συνεπείᾳ θανάτου τοῦ συζύγου, ἢ ἐὰν ὑπῆρξε διαζύγιον ὁριστικὸν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης.

γ΄.) Δέον νὰ γεννηθῇ ἐκ θεμιτῆς ἢ ἀνεκτῆς νομίμου γαμικῆς σχέσεως, ἤτοι ἐκ γάμου μετὰ

SISMANOGLIO MEGARO

γυναικὸς διακεκριμένης, ἢ ἐκ συνουσίας μετὰ γυναικὸς κτηθείσης διὰ τῆς δεξιᾶς του, ἤτοι δούλης ἀργυρωνήτου ἢ αἰχμαλώτου· κατὰ συνέπειαν πᾶν τέκνον προερχόμενον ἐκ πάσης ἄλλης σχέσεως μὴ θεμιτῆς ἤτοι ἐκ συνουσίας μετὰ πόρνης ἢ (ἐγγάμου γυναικὸς) μοιχαλίδος ἢ συγγενοῦς ἀπηγορευμένης (αἱμομικτικόν), ὡς καὶ πᾶν τέκνον ἀποδοκιμασθὲν ἐγκαίρως καὶ νομίμως παρὰ τοῦ πατρός του, εἶναι ἀνίκανον εἰς κληρονομίαν τοῦ ὑποτιθεμένου πατρός των.

δ΄) Δέον νὰ μὴ εἶναι θετὸν τέκνον τοῦ κληρονομουμένου, καθόσον τοῦτο εἶναι ἱκανὸν εἰς ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας του μόνον ἐν ἐλλείψει ἄλλων συγγενῶν οἱουδήποτε βαθμοῦ τοῦ κληρονομουμένου. Ἰδὲ διὰ τὰ θέματα γ΄ καὶ δ΄ μονογραφίαν Μιλτ. Καραβοκυροῦ «Τινὰ περὶ φυσικῶν τέκνων ἐν Τουρκίᾳ κτλ. κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον».

Τὸ Ρ. δίκαιον διαφέρει μεγάλως ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, καθόσον ἀπαιτεῖ ἵνα τὸ τέκνον

α΄.) ἦναι ἐντελῶς ἀποκεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς μητρός του.

β΄.) γεννηθῇ ζῶν μετὰ τὴν 180ην ἡμέραν ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ἢ μέχρι τῆς 300ῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς λύσεώς του.

γ΄.) ἔχῃ μορφὴν ἀνθρωπίνην καὶ μὴ ἦναι τέρας.

δ.΄) ἔχῃ κλαύσῃ· ὁ ὅρος οὗτος κατηργήθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Code de post. he red. Inst. lex 3 κατά τινας δέον νὰ γεννηθῇ ἐπίσης βιώσιμον· ἡ ἀπαίτησις αὕτη δὲν εἶναι νόμιμος.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον συμφωνεῖ ἐν τῷ θέματι τούτῳ μὲ τὸ Ρ. δίκαιον μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι διαγορεύει ὅπως τὸ τέκνον γεννηθῇ καὶ ἦναι βιώσιμον· μεγάλη ὑπάρχει φιλονεικία περὶ τοῦ ζητήματος, τίνες εἶναι οἱ ὅροι τοῦ βιωσίμου. Ἰδὲ Durandon Tom. VI.N. 75 p.95— Demolombe Tom. VII. N. 545 p. 646—Laurent. Tom. VIII. N. 584 p. 648.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τεκμηρίων ἐπιβιώσεως

Ἐπειδὴ ὁ ὁρισμὸς τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου, ὅστις γεννᾷ τόσα δικαιώματα, δὲν δύναται ἐνίοτε νὰ ὁρισθῇ ἀσφαλῶς, συνηθέστατα δὲ εἶναι ἄγνωστος, οἱ νομοθέται ἐδέησε νὰ καθιερώσωσιν εἰς τοιαύτας περιστάσειστι νὰ τεκμήρια Juris et de sure μὲ τὸ δικαίωμα ἀνταποδείξεως ὡς ἑξῆς:

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον δὲν καθιεροῖ κανὲν τεκμήριον ἐπιβιώσεως, καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει μεγάλως τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ δικαίου. Ἐν τούτοις ἰδοὺ τί εὑρίσκομεν ἔν τινι μελέτῃ περὶ ἀφιερωμάτων τοῦ Ὀμὲρ Χιλμῆς ἐφέντη ὑπάρξαντος Προέδρου τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐν σελίδι 61.

« Ἐν περιπτώσει πνιγμοῦ δύο συγγενῶν πρὸς ἄλληλα προσώπων ἔν τινι πλοίῳ ναυαγήσαντι, ἢ θανάτου αὐτῶν ἔν τινι καταπεσόντι κτιρίῳ, ἢ ἐν οἰκίᾳ καείσῃ χωρὶς νὰ ἦναι γνωστόν, ὁπότερον τούτων ἀπέθανε πρῶτον, οὐδέτερον τούτων

δύναται νὰ ἦναι κληρονόμος τοῦ ἑτέρου καὶ ἡ περιουσία ἑκατέρου αὐτῶν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους του».

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καθιέρωσεν ἓν τεκμήριον μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν συγχρόνου θανάτου γονέων καὶ τέκνου, χωρὶς νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου τοῦ τέκνου ἢ τῶν γονέων του «cum explorari non possit, uter prior extinctus sit». Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐὰν τὸ τέκνον εἶναι ἔφηβον, θεωρεῖται ὅτι ἐπέζησε τῶν γονέων του· Ἐὰν δὲ τὸ τέκνον ἦτο ἀνηβον, οἱ γονεῖς του λογίζονται ὅτι ἐπέζησαν αὐτοῦ. Πανδ. (34. 5) 9 § 1, 2, 4, 16, pr. 22. 23. «Duobus pater non videtur alter alteri supervixisse».

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον καθιστᾷ δύο τεκμήρια τὰ ἑπόμενα·

1ον Ἐν περιπτώσει ταὐτοχρόνου θανάτου πολλῶν προσώπων, εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ γεγονός, χωρὶς νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ γνωρισθῇ, ποῖον πρόσωπον ἀπέθανε πρότερον, τὸ τεκμήριον τῆς ἐπιβιώσεως κανονίζεται κατὰ τὰς πραγματικὰς περιστάσεις καὶ ἐν ἐλλείψει κατὰ τὴν ἰσχὺν τῆς ἡλικίας ἢ τοῦ φύλλου. (C. C. 726).

2ον Ἐν περιπτώσει ταὐτοχρόνου θανάτου πολλῶν προσώπων κληρονομουμένων ἀμοιβαίως, ἐὰν ταῦτα ἦσαν 15 πλήρων ἐτῶν καὶ κάτω τῶν 20 ἐτῶν, τὸ ἄρρεν θεωρεῖται πάντοτε ὅτι ἐπέζησε τοῦ θήλεως, ὁσάκις ὑπάρχει ἰσότης ἡλικίας, ἢ ὁσάκις ἡ μεταξὺ των ὑπάρχουσα διαφορὰ δὲν

ὑπερβαίνει τὸ ἔτος. Ἐὰν ἦσαν τοῦ αὐτοῦ φύλου, τὸ τεκμήριον τῆς ἐπιβιώσεως δέον νὰ ὁρισθῇ οὕτω: τὸ νεώτερον τὴν ἡλικίαν πρόσωπον λογίζεται ἐπιζῆσαν τοῦ πρεσβυτέρου ἀριθ. 722.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Περὶ τῆς εὐθύνης τῶν κληρονόμων

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ὁ κληρονόμος βαρύνεται διὰ τὰ χρέη τῆς κληρονομίας ἀναλόγως τῷ ὅτι ἔλαβε, χωρὶς νὰ ἦναι ἀνάγκη δηλώσεώς τινος ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας μὲ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς.

Οὐχ οὕτως ἔχει κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον, καθ' ἃ, ἐὰν κληρονόμος τις θέλῃ νὰ ἔχῃ περιωρισμένην εὐθύνην, δέον νὰ κάμῃ δήλωσιν γραπτὴν περὶ ἀποδοχῆς τῆς κληρονομίας μὲ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀπογραφῆς κατὰ τὰς εἰθισμένας διατυπώσεις ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ περιπτώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῶν κληρονομικῶν ἀγωγῶν

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον εἰδικὴ διάταξις περὶ τοιούτων ἀγωγῶν ἀπαντᾷ ἐν τῷ ἀριθ. 3 § 3 τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας καθ' ἣν «ἡ ὑπὸ δανειστῶν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐγειρομένη ἀγωγή, ἂν ἡ καταλειφθεῖσα περιουσία ἦναι ἀδιανέμητος, εἰσάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον τοῦ μέρους, ἔνθα

διανεμηθήσεται, ἂν δὲ διενεμήθη, εἰς τὰ τῆς κατ ικίας τῶν ἐναγομένων κληρονόμων.

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθ. 1642 τοῦ Μεδζελὲ (Ἀστ. Ὀθ. Κώδικος) εἷς κληρονόμος δύναται νὰ ἦναι ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος ἐγκύρως, ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ τοιούτου κληρονόμου ἐκδοθησομένη ἀπόφασις δὲν ὑποχρεοῖ τὸν συγκληρονόμον του εἰμὴ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐκεῖνος ἠρνήθη τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἀντιδίκου του καὶ οὗτος ἀπέδειξε τούτους νομίμως.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ ἀγωγὴ δανειστοῦ κληρονομίας δέον νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τοῦ θανόντος ἢ τῆς συμβάσεως, ἐὰν πρόκειται περὶ ἀγωγῆς προσωπικῆς, ἢ τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀντικειμένου, ἐὰν πρόκειται περὶ πραγματικῆς ἀγωγῆς (actio in re). Ἰδοὺ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου· Πανδ. (5. 1) 19 πρ. καὶ 18.

Διὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον ὑπάρχουσιν αἱ ἑπόμεναι διατάξεις Πολ. Δικ. 59 § 6. L'action est portée en matière de succession 1) sur les demandes entre héritiers jus qu'au partage de la succession inclusivement; 2) sur les demandes qui seraient intentées par les créanciets du défunt avant le partage; 3) sur les demandes ralatives à l'exécution des dispositions à cause de mort jus qu'au ju gement définitif, devant le tribunal du lieu, où la succession est ouverte».

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν δέον νὰ ἐφαρ-

SISMANOGLIO MEGARO

μόζωνται οἱ κοινοὶ κανόνες περὶ εἰσαγωγῆς ἀγωγῶν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῶν νόμων οἵτινες διέπουσι τὰς κληρονομίας

Τοιοῦτοι εἶναι οἱ τῆς χώρας εἰς ἣν ἀνῆκεν ὁ κληρονομούμενος, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἀκινήτων, εἰς ἃ ἐφαρμόζεται ὁ νόμος τῆς τοποθεσίας αὐτῶν.

Διὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ἰδοὺ τί ἰσχύει.

1ον Ἀλλοδαπὸς δύναται νὰ συντάξῃ διαθήκην ἐγκύρως κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐθνικότητός του περὶ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας του, ἐφ' ὅσον περὶ τῆς τελευταίας ταύτης δύναται νὰ γείνῃ διαθήκη κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον. Κατὰ συνέπειαν ἡ διαθήκη του ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν Ἐγχωρίων Ἀρχῶν, ἐὰν ἦναι κεκυρωμένη ὑπὸ τοῦ Προξενείου του καὶ διαθέτῃ περὶ πραγμάτων δυναμένων νὰ καταστῶσιν ἀντικείμενον διαθήκης κατὰ τὸν Ὀθωμανικὸν νόμον

2ον Οἱ περὶ μεταγραφῆς ἀκινήτων κειμένων ἐν Τουρκίᾳ ὀθωμανικοὶ νόμοι δέον νὰ ἐφαρμόζωνται στενώτατα· ἰδὲ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν Ὑψηλῆς Πύλης τῆς 31 Μαΐου 1881 ὑπ' ἀριθ. 20 ἐν Droit Suc. Milt. Caravokyros p. 154

3ον Αἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίαι παντὸς ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, μουσουλμάνου ἢ μὴ ρυθμίζονται κατὰ τὸ Σερὶ (ἱερὸν δίκαιον τῶν μουσουλμάνων) καὶ δικάζονται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Σερῆ ἐφαρμοζόντων τὸ μουσουλμανικὸν δίκαιον (Σερῆ), ὅπερ εἶναι τὸ κοινὸν δίκαιον πάντων τῶν ὀθωμανῶν ὑπηκόων ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως. Ἰδὲ Com. off. de l' Ambassade de Paris τῆς 21 Δεκεμβρίου 1901.

Αἱ ἐκ διαθήκης κληρονομίαι ὅλων τῶν ὑπηκόων ὀθωμανῶν, μουσουλμάνων καὶ μή, ἐκτὸς τῆς κάτωθι ἐξαιρέσεως, εἶναι ἐπίσης τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τοῦ Σερῆ δικαζόντων κατὰ τὸ Σερῆ. Ἰδὲ Com. ci-dessus.

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶναι ἡ ἑξῆς:

Ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ ἐξαρτώμενοι ἐκ τῶν τεσσάρων ὀρθοδόξων Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς ἤτοι Οἰκουμενικοῦ Κων]πόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων δύνανται νὰ συντάξωσι διαθήκην περὶ πάσης τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου Μουλκικῆς περιουσίας αὐτῶν κατὰ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αὐτῶν ἰσχύον ἱερὸν δίκαιον συνῳδὰ τῇ ἀπὸ 22 Δζιμαζιοὺλ ἐββὲλ 1308 (22 Ἰανουαρίου 1891) Βεζυρικῇ ἐγκυκλίῳ κεκυρωμένῃ δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος. Ἰδὲ καὶ Com. off. ci-dessus.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον διὰ τοῦ ἀρθ· 3 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καθιεροῖ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ὅτι «les immeubles même ceux possedés par des étrangers sont régis par la loi française ; les lois

SISMANOGLIO MEGARO

concernant l'état et la capacité des personnes régissent les Français même résidant en pays étrangers. Marcadé Tom. I. No. 5 p. 44 Demolombe Tom. I. No. 75 p. 108.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ὁ νόμος τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως καὶ οὐχὶ τῆς κατοικίας διέπει τὴν προσωπικὴν κατάστασιν καὶ τὴν νομικὴν ἱκανότητα τοῦ προσώπου, τοῦ τῆς κατοικίας νόμου ἐφαρμοζομένου εἰς τὸν μὴ ὄντα πολίτην πόλεώς τινος. Savigny. Tr. du dr. R. Tom. VIII. § 350. etc. Pothier Tr. de suc. Chap. 1. § 1. Ulp. (20. 14).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ τῆς ἀγωγῆς κλήρου.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον οὐδεμίαν καθιεροῖ εἰδικὴν ἀγωγὴν διεκδικήσεως κληρονομίας. Τουτ' αὐτὸ χωρεῖ καὶ κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον πλὴν τῆς ἣν καθιεροῖ ἐξαιρέσεως τὸ ἄριθ. 137 τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος ὁρίζοντος εἰδικὴν ἀγωγὴν διὰ τὰ δικαιώματά τινος ἀπόντος.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἔχει εἰδικὴν ἀγωγὴν τὴν hereditatis petitio ἣν παρέχει εἰς πάντα κληρονόμον ἢ κληροδόχον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀγοράσαντα κληρονομίαν τινὰ παρὰ τοῦ δημοσίου. Πανδ. (5. 3) 54.

Συνεπείᾳ τῆς ἀγωγῆς ταύτης ὁ κάτοχος κληρονομίας ἐναγόμενος καλῆς ἢ κακῆς πίστεως ὀφείλει νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν ὡς κληρονόμον

ἀναγνωρισθέντα τὴν κληρονομίαν μεθ' ὅλων τῶν καρπῶν, αὐξήσεων καὶ βελτιώσεων ἐπὶ πληρωμῇ τῶν σχετικῶν δαπανῶν, ἐὰν οὗτος ἐπλήρωσε ταύτας ἐξ ἰδίων του χρημάτων. Πανδ. (5. 3.) 20.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον καθιεροῖ τὰς προμνησθείσας ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ κατόχου τῆς κληρονομίας καλῆς ἢ κακῆς πίστεως. Pothier Tr. du dr. de prop. Tom. II. Chap. II. No. 403, 429 439-445. Merlin vo hérédité No 7. Aubry et Rau Tom. VI. § 616. p. 431.

Ἡ ἀγωγὴ αὕτη παραγράφεται κατὰ μὲν τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον μετὰ 15 ἔτη· Μεδζ. 1660, κατὰ δὲ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον μετὰ 30 ἔτη. C. C. 2095—2107.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ τῆς ἀνικανότητος τοῦ κληρονομεῖν.

Αἱ ἀνικανότητες αὗται τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου διαφέρουσι μεγάλως τῶν ὑπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου καθιερωμένων· τοιαῦται δ' εἶναι αἱ ἑπόμεναι·

1ον ἡ ξένη ἐθνικότης τοῦ κληρονόμου,

2ον ἡ διαφορὰ τῆς θρησκείας π.χ. Μουσουλμάνος δὲν κληρονομεῖ ποσῶς μὴ Μουσουλμάνον καὶ τ' ἀνάπαλιν. Κώδ. Γαιῶν 109, ἀλλὰ χριστιανὸς δύναται νὰ κληρονομήσῃ ἕτερον χριστιανὸν καὶ τ' ἀνάπαλιν.

3ον ἡ ἐξωμοσία· ὁ ἐξωμότης (ἀποστάτης) δὲν

SISMANOGLIO MEGARO

κληρονομεῖ ποσῶς τοὺς μὴ ἐξωμόσαντας συγγενεῖς του·

4ον ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος· τοιούτῳ τρόπῳ τὸ ἐγκαταλεῖψαν τὴν ὀθωμανικήν του ὑπηκοότητα πρόσωπον δὲν κληρονομεῖ τοὺς συγγενεῖς του ὑπηκόους ὀθωμανούς.

5ον ἡ ἀπόκτησις ξένης ἐθνικότητος ἄνευ ἀδείας τῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως·

6ον ἡ καταδίκη εἰς θάνατον ἢ δεσμὰ διὰ βίου ἢ πρόσκαιρα, ἢ εἰς ἰσόβιον ἐξορίαν καὶ εἰς τὴν στέρησιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἀστικῶν δικαίων. Ν. Ποιν. 16.

7ον ὁ φόνος ἢ τραυματισμὸς τοῦ διαθέτου ὁ ἐπαγαγὼν τὸν θάνατον, ἐκτὸς ἐὰν ἐγένετο ἐν νομίμῳ ἀμύνῃ.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον τέσσαρας μόνον καθιεροῖ ἀνικανότητας τὰς ἑξῆς:

α΄.) τὴν μὴ σύλληψιν τοῦ τέκνου κατὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομουμένου.

β΄.) τὸ μὴ βιώσιμον τέκνον.

γ΄.) τὸν πολιτικὸν θάνατον C. C. 725

δ΄.) τὴν ξένην ἐθνικότητά τινος, οὗτινος ὁ νόμος κηρύττει τὸν γάλλον ἀνίκανον εἰς κληρονομίαν c. c. 726.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καθιεροῖ ἕνδεκα αἰτίας ἀνικανότητος εἰς τὸ κληρονομεῖν τὰς ἑπομένας·

I. τὴν μὴ σύλληψιν τοῦ τέκνου κατὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομουμένου.

II. τὰ ἀβέβαια πρόσωπα, ὧν ὁ διαθέτης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡρισμένην γνῶσιν.

III. Τὰ αἰσχρὰ πρόσωπα.

IV. τὰ νομικὰ πρόσωπα τὰ μὴ ἀνεγνωρισμένα ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ν. 18. κεφ· 6 § 24.

V. τὴν καταδίκην εἰς θάνατον.

VI. τὴν βασιλικὴν ἰδιότητα δι' ἐκκρεμῆ τινα δίκην.

VII. τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν ἐξωμοσίαν.

VIII. τὴν αἱμομιξίαν μεταξὺ συζύγων.

IX. τὴν αἱμομιξίαν καὶ μοιχείαν ἀπέναντι τοῦ γονέως.

X. τὴν δευτερογαμίαν τῶν συζύγων.

XI. τὴν σύναψιν δευτέρου γάμου χήρας πρὸ τῆς παρόδου τοῦ πενθίμου ἔτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Περὶ τῶν ἀναξίων προσώπων εἰς τὸ κληρονομεῖν.

Σχετικῶς πρὸς τὰς ἀναξιότητας περὶ τὸ κληρονομεῖν τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον διαφέρει πολὺ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ δικαίου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἑπομένων:

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον εἶναι ἀνάξιοι νὰ κληρονομῶσι

1ον ὁ διαπράξας ἀπόπειραν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ διαθέτου. Μεδζ. 99 σχ. ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ περίπτωσις νομίμου ἀμύνης ἢ ὑπαιτιότητος ἐμμέσου τοῦ διαθέτου, ἢ μανίας.

2ον ὁ ἐξωμότης· ἡ μετὰ τὴν ἐξωμοσίαν του κτηθεῖσα περιουσία περιέρχεται εἰς τὸ δημό-

SISMANOGLIO MEGARO

σιον· τοὐναντίον ἡ περιουσία γυναικὸς ἐξωμότιδος περιέρχεται εἰς τὸν συγγενῆ της μουσουλμάνον καὶ ἐν ἐλλείψει εἰς τὸ Δημόσιον.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καθιεροῖ πολλὰς αἰτίας ἀναξιότητος καὶ κηρύττει ἀναξίους εἰς τὸ κληρονομεῖν.

α΄.) τὸν φονέα ἢ τὸν διαπράξαντα ἀπόπειραν κατὰ τοῦ κληρονομουμένου.

β΄.) τὸν ἀπολέσαντα τὴν περὶ ἀστοργίας ἢ πλαστότητος τῆς διαθήκης δίκην του.

γ΄.) τὸν ἐγγυηθέντα ἢ συνηγορήσαντα ἢ μαρτυρήσαντα ὑπὲρ τοῦ προσβαλόντος διαθήκην τινὰ ὡς ἄστοργον ἢ πλαστήν.

δ΄.) τὸν χρησιμεύσαντα ὡς εἰκονικὸν πρόσωπον ἢ ἐνταλθέντα μόνον νὰ μεταβιβάσῃ τὴν κληρονομίαν εἰς ἀνίκανον πρόσωπον.

ε΄.) τὸν ἐμποδίσαντα διὰ βίας ἢ δόλου τὸν διαθέτην ἀπὸ τοῦ νὰ συντάξῃ ἢ μεταβάλῃ τὴν ἢ διαθήκην του, ἢ τοὺς μάρτυρας ἀπὸ τοῦ νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν σύνταξίν της.

ϛ΄.) τὸν συνάψαντα ἀπηγορευμένον γάμον μέτὰ τοῦ διαθέτου.

ζ΄.) τὸν κληρονόμον, ὅστις δὲν ἐφρόντισε ποσῶς περὶ τῆς συζύγου του ἀσθενούσης ἢ θανούσης ἢ ἠμέλησεν ἢ ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ διαθήκην τινά.

η΄.) τὴν κακῶν ἠθῶν γυναῖκα.

θ΄.) Τὸν κληρονόμον, ὅστις ἠμέλησεν ἐπὶ πέντε ἔτη νὰ καταγγείλῃ καὶ καταδιώξῃ τὸν φονέα τοῦ διαθέτου, ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως βαρείας ἀθενείας.

ι΄.) Τὸν κληρονόμον, ὅστις ζῶντος τοῦ διαθέτου, συνῆψε συμφωνίας περὶ τῆς κληρονομίας του.

ια΄.) Τὸν κληρονόμον ὅστις ἀπεπλάνησε τὸ κληροδοθὲν πρᾶγμα, ἢ ἀπέκρυψε τὴν διαθήκην ἐκ κακῆς πίστεως, ἢ ἔχει μεγάλην ἔχθραν πρὸς τὸν διαθέτην ἢ ἐξύβρισεν αὐτὸν δημοσίᾳ.

Τὸ Γαλλικὸν κηρύττει ἀναξίους εἰς τὸ κληρομῶν τρία μόνον πρόσωπα, τὰ ἑξῆς:

1ον Τὸν συκοφαντήσαντα τὸν κληρονομούμενον.

2ον Τὸν καταδικασθέντα ὡς φονέα, ἢ ἀποπειραθέντα νὰ φανεύσῃ τὸν θανόντα καὶ

3ον Τὸν ἐνήλικον κληρονόμον, ὅστις μαθὼν τὸν φόνον τοῦ κληρονομουμένου δὲν κατήγγειλεν αὐτὸν εἰς τὴν δικαιοσύνην.

ΤΙΤΛΟΣ II

Περὶ τῶν κληρονομικῶν τάξεων καὶ τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ὁρισμὸς καὶ ἀπαρίθμησις τῶν κληρονομικῶν τάξεων.

Κληρονομικὴ τάξις λέγεται τὸ σύνολον τῶν συγγενῶν, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς γραμμήν τινα· ἀναλόγως δὲ τῇ ἐγγυτέρᾳ ἢ ἀπωτέρᾳ γραμ-

SISMANOGLIO MEGARO

μῇ συγγενείας τοῦ περὶ οὗ τῆς συγγενείας πρόκειται, οἱ συγγενεῖς οἱ ἀποτελοῦντες γραμμήν τινα τάσσονται εἰς ἀνωτέραν ἢ κατωτέραν γραμμήν. Ἡ κατὰ τάξεις τοποθέτησις παρέχει εὐκόλως εἰς πάντα γενικήν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ δικαίου ἢ μὴ τῆς διαδοχῆς προσώπου τινός.

Θὰ καταστρώσωμεν κατωτέρω τὰς σχετικὰς κληρονομικὰς τάξεις καθ' ἕκαστον χωριστὰ τῶν τριῶν δικαίων, ἤτοι τοῦ Μουσουλμανικοῦ καὶ Ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ Γαλλικοῦ.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον δὲν ἔχει καθιερώσει σχετικῶς πρὸς τὴν μουσουλμανικὴν περιουσίαν, κληρονομικὰς τάξεις κυρίως εἰπεῖν, ἀλλὰ καθορίζει κληρονόμους διαφέροντας κατὰ τὴν φύσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀπαντωσῶν τεσσάρων εἰδῶν περιουσίας καὶ κατ' ἀρχὰς ἀγνώστους ἐν τῷ Ρ. καὶ Γ. δικαίῳ, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω.

Οὐχ οὕτως ὅμως ἔχει διὰ τὰ τρία ἄλλα εἴδη περιουσίας, περὶ ὧν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὑπάρχουσι κληρονομικαὶ τάξεις.

Ἰδοὺ διὰ τί πολλαὶ ἀναφύονται δυσκολίαι καὶ ζητήματα κληρονομικὰ ἐν περιπτώσει θανάτου ἐν Τουρκίᾳ ὀθωμανοῦ τινος ὑπηκόου ἢ ξένου ἄνευ διαθήκης. Τῷ ὄντι ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς κληρονομίας ὀθωμανοῦ τινος ὑπηκόου, ἢ ἀλλοδαποῦ καταλείποντος ἀκίνητα, περὶ ὧν οὐ χωρεῖ διαθήκη, εἶναι λίαν δύσκολον διὰ τοὺς περὶ τὸ δίκαιον ἀσχολουμένους καὶ ἀδύνατον διὰ πᾶν ἄλλο πρόσωπον νὰ δηλώσῃ ἀμέσως,

1ον Τίς εἶναι ὁ κληρονόμος ἢ οἱ κληρονόμοι τοῦ θανόντος καὶ κατὰ τί,

2ον Τίς εἶναι ὁ συντρέχων ἢ οἱ συντρέχοντες καὶ κατὰ τί καὶ

3ον Τίς κληρονόμος ἢ τίνες προτιμῶνται τῶν ἄλλων κληρονόμων.

Ὁ λόγος τῆς δυσκολίας ταύτης καὶ ἀδυναμίας ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ ὀθωμανικὸς νόμος δὲν ἐνδεικνύει σαφῶς καὶ ὡρισμένως, προκειμένου περὶ τῆς μουλκικῆς περιουσίας, τίνες εἶναι οἱ πρῶτοι, δεύτεροι καὶ οἱ λοιποὶ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι καὶ τίνες οἱ συντρέχοντες, ἀλλ' ἁπλῶς ἀπαριθμεῖ τοὺς κληρονόμους καὶ δὲν ὁρίζει τὰς διαφόρους μερίδας τῶν διαφόρων προσώπων, καθόσον αὗται μεταβάλλονται σπουδαίως κατὰ τὸ φύλλον, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ὕπαρξιν ἢ μὴ τέκνων· ἐκτὸς τούτων οἱ συντρέχοντες καὶ οἱ κληρονόμοι ἀναμὶξ ἔρχονται εἰς τὴν κληρονομίαν· πρὸς ὁρισμὸν τούτων πάντων δέον νὰ συμβιβάσῃ τις ὅλας ταύτας τὰς ἀπαιτήσεις καὶ νὰ ἐνεργήσῃ οὕτως ὥστε νὰ εὕρῃ τὸ αἰτούμενον.

Συνήθως πρὸς εὕρεσιν τῶν δικαίων κληρονόμου ὑπηκόου ὀθωμανοῦ οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀγνοοῦσι τί νὰ κάμωσι καὶ τότε συμβουλεύεται αὐτοῖς καὶ ἀπευθύνονται εἰς τὸν Φετβαχανὲ (Γνωμοδοτικὸν συμβούλιον) ἕδρεῦον ἐν τῷ Σεϊχουσλαμάτῳ διὰ τὴν Κων)πολιν, εἰς τὸν Μουτφῆ ἢ Καδῆν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ζητοῦσιν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημά των. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐνεργεῖν

πολλὰς παρέχει τὰς δυσκολίας, εἴτε δι' ἔλλειψιν προσώπων ἁρμοδίων νὰ παράσχωσι τὴν τοιαύτην συμβουλήν, εἴτε δι' ἔλλειψιν φετβαχανέ, Μουφτῆ καὶ Καδῆ μὴ ὑπαρχόντων πανταχοῦ.

Πρὸς θεραπείαν τῶν ἐλλείψεων τούτων ἐσκέφθημεν νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον τὸ ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καὶ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς νομοθεσίας σύστημα τῶν κληρονομικῶν τάξεων.

'Αλλ' ἡ ἐκτέλεσις τῆς σκέψεως ταύτης δὲν ἦτο εὔκολος, καθόσον ἔδει νὰ διακρίνῃ τις τοὺς κληρονόμους εἰς ἀναγκαίους καὶ συντρέχοντας καὶ νὰ ὁρίσῃ τὰς διαφόρους μερίδας ἐκείνων κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις, εἶτα δὲ νὰ κάμῃ διαφόρους συνδυασμοὺς διὰ νὰ ὁρίσῃ ἐν ἑκάστῃ κληρονομικῇ τάξει τοὺς κληρονόμους οἵτινες ἠδύναντο νὰ εὑρεθῶσιν ἐν ταῖς ἀνωτέραις κληρονομικαῖς τάξεσι. Μετὰ πολλὰς σκέψεις, ἐνεργείας καὶ συνδυασμοὺς συνετάξαμεν εἰδικὸν πίνακα διὰ τὸ Μουσουλμανικόν, Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον, ὧν ἕκαστον παραθέτομεν κατὰ σειρὰν ὡς ἑξῆς:

'Ιδοὺ ὁ τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου

ΠΙΝΑΞ

τῶν κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ ἐν Τουρκίᾳ Μουσουλμανικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων κατὰ τὰ διάφορα εἴδη περιουσίας

Α΄. ΕΠΙ ΜΟΥΛΚΙΩΝ

1η τάξις τῶν κατιόντων τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας.

'Ο υἱὸς (ἐκ θεμιτῆς γαμικῆς σχέσεως) λαμβάνει . . . . 2]3

'Εὰν συντρέχῃ μετὰ μιᾶς ἀδελφῆς·
ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀδελφή, λαμβάνει τὸ ὅλον.

'Η θυγάτηρ (ἐκ θεμιτῆς γαμικῆς σχέσεως) λαμβάνει . . . . 1]3
ἐὰν συντρέχῃ μετ' ἀδελφοῦ (υἱοῦ)·
ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀδελφὸς (υἱὸς) καὶ ἀδελφὴ (θυγάτηρ) καὶ ὑπάρχει συγγενὴς ἐξ ἀρρενογονίας, λαμβάνει τὸ . . . . 1]2

'Ο πλησιέστερος ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι πολλοὶ τοιοῦτοι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ διανέμονται ἐξ ἴσου τὴν κληρονομίαν μεταξύ των κατὰ τὸ φῦλόν των· ἡ ἀμφιθαλὴς καὶ ὁμοπάτριος ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς θεωρεῖται ὡς τοιοῦτος συγγενής· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφαὶ λαμβάνουσι τὸ 1]2
καὶ αἱ ὁμοπάτριοι ἀδελφαὶ τὸ λοιπὸν 1]2

'Η θυγάτηρ (ἐκ θεμιτῆς γαμικῆς σχέσεως) λαμβάνει 2]3

'Εὰν ὑπάρχωσι δύο ἢ πλειότεραι θυγατέρες ἄνευ υἱοῦ· ἐὰν συνυπάρχῃ συγγενὴς ἐξ ἀρρενογονίας, γίνεται ὅτι ἐρρέθη ἀνωτέρω.

'Εν ἐλλείψει υἱοῦ ἢ υἱῶν καὶ θυγατρὸς ἢ θυγατέρων ἔρχεται ὁ ἔγγονὸς ἐξ υἱοῦ καὶ λαμβάνει 2]3

'Εὰν συντρέχῃ μετὰ ἐγγονῆς.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔγγονὸς ἐξ υἱοῦ, λαμβάνει τὸ ὅλον.

Ἡ ἐγγονὴ ἐξ υἱοῦ λαμβάνει τὸ 1]3

ἐν ἐλλείψει ἐγγόνου ἐξ υἱοῦ καὶ ὑπάρξεως θείας ἀμφιθαλοῦς καὶ ὁμοπατρίου τὰ 2]3

ἐὰν ὑπάρχωσι δύο ἢ πλειότεραι ἐγγόναι ἐξ υἱοῦ ἄνευ ἐγγόνου ἐξ υἱοῦ· τὸ 1)6

ἐὰν ὑπάρχῃ μία μόνη θυγάτηρ τοῦ θανόντος ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγονῶν.

Ἐν ἐλλείψει ἐγγόνου καὶ ἐγγόνης ἐξ υἱοῦ ἔρχεται ὁ δισέγγονος καὶ δισεγγόνη ἐξ ἐγγόνου καὶ λαμβάνουσι τὰς προμνησθείσας μερίδας τοῦ ἐγγόνου καὶ ἐγγόνης, καὶ ἐν ἐλλείψει καὶ τούτων ἤτοι δισεγγόνων καὶ δισεγγόνης ἐξ ἐγγόνου ἔρχεται ὁ τρισέγγονος καὶ τρισεγγόνη ἐκ δισεγγόνου καὶ οὕτω καθεξῆς πάντοτε ἐξ ἀρρενογονίας μὲ τὰς προμνησθείσας μερίδας τοῦ ἐγγόνου ἐξ υἱοῦ.

Εἰς τὴν κληρονομικὴν ταύτην τάξιν συντρέχουσι πάντοτε μετὰ τῶν κατιόντων ἐξ ἀρρενογονίας καὶ λαμβάνουσι τὰς κάτωθι μερίδας των οἱ ἑπόμενοι

Ὁ πατὴρ συντρέχων μεθ' οἱουδήποτε κατιόντος ἄρρενος λαμβάνει 1]6

Ὁ πατὴρ συντρέχων μετὰ θήλεος κατιούσης λαμβάνει τὸ μένον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μερίδος αὐτῆς.

Ἐν ἐλλείψει πατρὸς ἔρχεται ὁ πάππος μὲ τὰς αὐτὰς μερίδας τοῦ πατρός· ἐν ἐλλείψει τοῦ πάππου ἔρχεται ὁ πρόπαππος καὶ οὕτω καθεξῆς μὲ τὰς ἄνωθι μερίδας πάντοτε ἐξ ἀρρενογονίας.

Ἡ μήτηρ λαμβάνει τὸ . . . , . . . 1]6

ἐν ἐλλείψει μητρὸς ὑπεισέρχεται εἰς ὅλα τὰ δικαιώματα αὐτῆς ἡ μάμμη ὡς ἄνω.

Ἐν ἐλλείψει πατρὸς καὶ μητρὸς ἔρχονται αἱ δύο μάμμαι τῶν δύο γραμμῶν ἐξ ἴσου μεταξύ των.

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . . . . 1]4

Ἡ σύζυγος » » . . . . . . 1]8

2α τάξις τῶν ἀνιόντων τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας.

Ὁ πατὴρ λαμβάνει τὸ μένον μέρος τῆς κληρονομίας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν κάτωθι μερίδων τῶν συντρεχόντων κληρονόμων·

ἐν ἐλλείψει τῶν συντρεχόντων κληρονόμων ὁ πατὴρ λαμβάνει τὸ ὅλον.

ἐν ἐλλείψει πατρὸς ἔρχεται ὁ πρὸς πατρὸς πάππος, μὲ τὰ ἄνωθι δικαιώματα τοῦ πατρός.

Ἐν ἐλλείψει πάππου πρὸς πατρὸς ἔρχεται ὁ πρὸς πάππου πρόπαππος μὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ οὕτω καθεξῆς πάντοτε ἐκ τῆς γραμμῆς τῆς ἀρρενογονίας.

Εἰς τὴν 2αν ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των

Ἡ μήτηρ λαμβάνει τὸ . . . . 1]6
Ὁ σύζυγος » » . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος » » . . . . 1[4
ἐὰν ὑπάρχωσι πλειότεραι σύζυγοι, διανέμονται μεταξύ των τὴν ἄνωθι μερίδα τῆς συζύγου κατὰ κεφαλήν.

3η τάξις τῶν ἀδελφῶν ἀρρένων καὶ θηλειῶν τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας.

Ὁ πλησιέστερος ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον. Εἰς ταύτην ἔρχονται

Α. Οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ὡς ἑξῆς·

Ὁ ἀμφιθαλὴς ἀδελφὸς λαμβάνει τὰ 2]3
ἐὰν συντρέχῃ μετὰ μιᾶς ἀμφιθαλοῦς ἀδελφῆς.
ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀμφιθαλὴς ἀδελφή, λαμβάνει τὸ ὅλον.
Ἐν ἐλλείψει ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ ἔρχεται ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφὸς μὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ.

Ἡ ἀμφιθαλὴς ἀδελφὴ λαμβάνει τὸ 1]3
ἐὰν συντρέχῃ μετ' ἀμφιθαλοῦς ἢ ομοπατρίου ἀδελφοῦ,
» » λαμβάνει τὸ . . . . 1[2
ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀδελφὸς ἀμφιθαλής, ἢ ἂν συντρέχῃ μὲ θυγατέρα ἢ ἐγγονὴν ἢ ἀνεψιὸν τοῦ θανόντος·
» » λαμβάνει τὰ . . . . 2]3

ἐὰν ὑπάρχωσι δύο ἢ πλειότεραι ἄνευ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ·
» » λαμβάνει τὸ ὅλον
ἐν ἐλλείψει ἄρρενος κληρονόμου ἐξ ἀρρενογονίας καθ'ὅλας τὰς γραμμάς· λαμβάνει τὸ μένον μέρος τῆς κληρονομίας μετ' ἀφαίρεσιν ὅλων τῶν μερίδων τόσον τῶν ἄνωθι μερίδων ὅσον καὶ τῶν τῶν κάτωθι συντρεχόντων κληρονόμων ἐν περιπτώσει ὑπάρξεως ἄρρενος κληρονόμου οἱασδήποτε τάξεως.

Β'. Οἱ ὁμοπάτριοι ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ὡς ἑξῆς

Ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφὸς λαμβάνει τὰ . . . . 2]3
ἐὰν συντρέχῃ μεθ' ὁμοπατρίου ἀδελφῆς·
» » λαμβάνει τὸ ὅλον
ἐν ἐλλείψει ὁμοπατρίου ἀδελφῆς· οἱ ὁμοπάτριοι ἀδελφοὶ λαμβάνουσι τὸ ὅλον

Ἡ ὁμοπάτριος ἀδελφὴ λαμβάνει τὸ . . . . 1]2
ἐν ἐλλείψει ὁμοπατρίου ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς ὁμοθαλοῖς ἂν συντρέχῃ μετὰ θυγατρὸς ἢ ἐγγονῆς τοῦ θανόντος·
» » λαμβάνει τὰ . . . . 2]3
ἂν ἔχῃ μίαν ἄλλην ἢ πλείους ὁμοπατρίους ἀδελφὰς ἄνευ ἀδελφοῦ ὁμοπατρίου καὶ ἂν συντρέχῃ μετὰ

θυγατρὸς ἢ ἐγγόνης τοῦ θανόντος·
» » λαμβάνει τὸ . . . . 1]6
ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν
ἐὰν συντρέχῃ μετ' ἀμφιθαλοῦς ἀδελφῆς ἢ θυγατρὸς ἢ ἐγγόνης τοῦ θανόντος
λαμβάνει τὸ ὅλον.
ἐν ἐλλείψει ἄρρενος κληρονόμου ἐξ ἀρρενογονίας καθ' ὅλας τὰς κληρονομικὰς τάξεις, ὡς ἀνωτέρω διὰ τὴν ἀμφιθαλῆ ἀδελφὴν
» » δὲν λαμβάνει τίποτε, ἐὰν ὑπάρχωσι πολλαὶ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφαί.

Εἰς τὴν 3ην ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των

Ἡ μήτηρ λαμβάνει τὸ . . . . . . 1]3
ἐὰν συντρέχῃ μετ' ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς ἀμφιθαλῶν ἢ ὁμοπατρίων ἢ ὁμομητρίων·
» » τὸ . . . . 1]8
ἐὰν συντρέχῃ μετὰ δύο ἢ πλειόνων ἀδελφῶν ἀρρένων καὶ θηλειῶν ἀμφιθαλῶν ἢ ὁμοπατρίων.

Οἱ ὁμοπάτριοι ἢ ὁμομήτριοι ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ λαμβάνουσι τὸ . . . 1]6
ἐὰν ἦναι εἷς ἢ μία·
» » » λαμβάνουσι τὸ . . . 1]3
ἐὰν ἦναι δύο ἢ πλειότεροι, οἵτινες διανέμονται τοῦτο κατὰ κεφαλήν.

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος » » . . . . . 1]4
ἐὰν ἦναι πλειότεραι, διανέμονται τοῦτο κεφαλήν.

Ἐν ἐλλείψει ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν καὶ ὁμοπατρίων ἔρχονται

Γ) Τὰ ἄρρενα τέκνα ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν, ἐν ἐλλείψει
Δ) Τὰ ἄρρενα τέκνα ὁμοπατρίων ἀδελφῶν »
Ε) Οἱ ἀμφιθαλεῖς θεῖοι· »
ΣΤ) Οἱ ὁμοπάτριοι θεῖοι· »
Ζ) Τὰ ἄρρενα τέκνα ἀμφιθαλῶν θείων· »
» » » ὁμοπατρίων· » »
Θ) Οἱ πατρικοὶ ἀμφιθαλεῖς θεῖοι· »
Ι) » » ὁμοπάτριοι »· »
ΙΑ) Τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν πατρικῶν ἀμφιθαλῶν θείων· »
ΙΒ) » » » » » ὁμοπατρίων θείων »
ΙΓ) Οἱ πρὸς πάππου ἀμφιθαλεῖς θεῖοι· »
ΙΔ) » » » ὁμοπάτριοι »· »
ΙΕ) Τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν πρὸς πάππου ἀμφιθαλῶν θείων· »
ΙΣΤ) Τὰ ἄρρενα τέκνα » » » ὁμοπατρίων θείων.

Μετὰ τῶν προμνησθέντων ὑπ' ἀριθμοὺς Γ μέχρι ΙΣΤ συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των

Ἡ μήτηρ τὸ . . . . 1]3

Ὁ σύζυγος τὸ . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος τὸ . . . . 1]4
ἐὰν ἦναι πλειότεραι, διανέμονται τοῦτο κατὰ κεφαλήν.

4η ΤΑΞΙΣ τῶν ἐκ θηλυγονίας ἀνιόντων τοῦ θανόντος μετ' ἀδελφῶν ἀρρένων καὶ θηλέων ὁμομητρίων.

Ἡ μήτηρ λαμβάνει τὸ περισσεῦον μετ' ἀφαίρεσιν τῶν κάτωθι μερίδων·
ἐν ἐλλείψει
Αἱ πατρικαὶ καὶ μητρικαὶ μάμμαι·
ἐν ἐλλείψει
Αἱ ἐκ θηλυγονίας προμάμμαι καὶ οὕτω καθεξῆς.
Ὁ ὁμομήτριος ἀδελφός, ἐὰν ἦναι μόνος λαμβάνει τὸ . . . . 1]2
Ὁ ὁμομήτριος ἀδελφὸς λαμβάνει τὰ . . . 2]3,
ἐὰν ἦναι δύο ἢ πλείους καὶ διανέμονται ταῦτα κατὰ κεφαλήν.
Ἡ ὁμομήτριος ἀδελφὴ λαμβάνει τὸ . . . 1]3,
ἐὰν συντρέχῃ μὲ ὁμομήτριον ἀδελφόν.
Εἰς τὴν 4ην ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των.
Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος » » . . . . . 1]4
ἐὰν ἦναι πλειότεραι, διανέμονται τοῦτο κατὰ κεφαλήν.

5η ΤΑΞΙΣ τῶν ἐκ θηλυγονίας κατιόντων μετά τινων ἀνιόντων καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐκ θηλυγονίας πλαγίων συγγενῶν. Ὁ πλησιέστερος προτιμᾶται τοῦ ἀπωτέρου.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἔρχονται κατὰ σειρὰν ὡς ἑξῆς

α) Ὁ υἱὸς καὶ ἡ θυγάτηρ ἐκ θυγατρός· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπ' ἀόριστον.

β) Ὁ πατὴρ τῆς μητρικῆς μάμμης καὶ ἡ μήτηρ τοῦ πατρικοῦ πάππου· ἐν ἐλλείψει οἱ ἀνιόντες αὐτῶν.

γ) Ὁ υἱὸς καὶ ἡ θυγάτηρ ἐξ ἀδελφῆς ἐν γένει ἄνευ διακρίσεως καὶ ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

δ) Αἱ θυγατέρες ἀδελφοῦ ἄνευ διακρίσεως καὶ ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

ε) Αἱ θυγατέρες ἀδελφοῦ ὁμομητρίου· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

ϛ) Αἱ πατρικαὶ θεῖαι 1) ἀμφιθαλεῖς· 2) ὁμοπάτριοι καὶ 3) ὁμομήτριοι· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

ζ) Οἱ ὁμομήτριοι θεῖοι κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

η) Αἱ ὁμομήτριοι θεῖαι κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

θ) Οἱ πατρικοὶ ὁμομήτριοι θεῖοι καὶ αἱ πατρικαὶ ὁμομήτριοι θεῖαι κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν.

Εἰς τὴν 5ην ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των.

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος » » . . . . . 1]4
διανεμόμενον, ἂν αἱ σύζυγοι ἦναι πολλαί, μεταξύ των κατὰ κεφαλήν.

6η ΤΑΞΙΣ τῶν ὑπὸ τοῦ θανόντος τεθέντων εἰς θέσιν πατρός, μητρός, υἱοῦ, θυγατρός, ἀδελφοῦ, ἀδελφῆς, θείου κτλ.

Ἕκαστον τῶν προσώπων τούτων λαμβάνει τὴν μερίδα τοῦ προσώπου, οὗτινος ἐπέχει τὸν τόπον, καθ' οὓς τρόπους ἐρρέθη ἀνωτέρω.

Εἰς τὴν 6ην ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των.

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος » » . . . . . 1]4
διανεμόμενον μεταξύ των, ἂν ἦναι πολλαί, κατὰ κεφαλήν.

7η ΤΑΞΙΣ τοῦ ἐκ διαθήκης κληρονόμου.

Οὗτος λαμβάνει τὸ ἀφιέμενον εἰς αὐτὸν κληροδότημα μετ' ἀφαίρεσιν τῶν κάτωθι μερίδων, αἵτινες εἶναι

ἡ τοῦ συζύγου τὸ . . . . . 1]2
ἡ τῆς συζύγου τὸ . . . . . 1]4
διανεμόμενον μεταξύ των, ἂν ἦναι πολλαί, κατὰ κεφαλήν.

Ἡ τοῦ συζύγου, ἢ ἡ τῆς συζύγου ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὸ λοιπὸν τῆς κληρονομίας, ἐὰν τοῦτο ἀφέθη αὐτῷ ἢ αὐτῇ ἐκ διαθήκης τοῦ θανόντος.

8η ΤΑΞΙΣ τοῦ Δημοσίου.

Τοῦτο λαμβάνει τὸ περισσεῦον τῆς κληρονομίας ἀφοῦ προαφαιρέσωσι τὰς κάτωθι μερίδας των.

Ὁ σύζυγος τὸ . . . . . 1]2
Ἡ σύζυγος τὸ . . . . . 1]4
διανεμόμενον μεταξύ των, ἂν ἦναι πολλαί, κατὰ κεφαλήν.

Ἐν ἐλλείψει τοῦ ἑτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, ἡ μερὶς τοῦ ἐλλείποντος ἢ ἀμφότεραι αἱ μερίδες περιέρχονται εἰς τὸ Δημόσιον.

Β'. ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ καὶ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΩΝ ΓΑΙΩΝ καὶ ΕΠΑΥΛΕΩΝ κατεχομένων διὰ τίτλων λεγομένων ΜΟΥΛΚΝΑΜΕ	Γ') ΕΠΙ ΑΣΤΙΚΩΝ (Μουτακαφὰτ) καὶ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ (Μουστεγιλὰτ) ΚΤΗΜΑΤΩΝ.

1η ΤΑΞΙΣ Τῶν κατιόντων τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας· ἡγουμένη ἡ τάξις ἀποκλείει τὴν ἑπομένην·

Ὁ υἱὸς καὶ ἡ θυγάτηρ κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει
Ὁ ἔγγονος καὶ ἡ ἐγγόνη ἐπίσης κατ' ἴσας μερίδας.

Ἐν ἐλλείψει υἱοῦ καὶ θυγατρὸς προαποβιωσάντων ἔρχονται δικαιώματι ἀντιπροσωπείας καὶ ὑπεισέρχονται εἰς τὰς μερίδας ἑκάστου αὐτῶν εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ πάππου καὶ τῆς μάμμης αὐτῶν.

SISMANOGLIO MEGARO

2α ΤΑΞΙΣ τῶν ἀνιόντων τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ θανόντος κατ᾽ ἴσας μερίδας.

Εἰς τὴν 2αν ταύτην ταύτην τάξιν συντρέχουσι καὶ λαμβάνουσι τὴν μερίδα των προαφαιρουρουμένην οἱ ἑξῆς:

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . 1]4
Ἡ σύζυγος » » . . . 1]4

ἀλλὰ τοῦτο, ἂν αἱ σύζυγοι ἦναι πολλαί, διανέμεται μεταξὺ αὐτῶν κατὰ κεφαλάς.

3η ΤΑΞΙΣ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν τοῦ θανόντος κατ᾽ ἴσας μερίδας, ἔρχονται ὅμως ὡς ἑξῆς:

Ἐπὶ μὲν Δημοσίων Γαιῶν κτλ.

α) Οἱ ἀμφιθαλεῖς καὶ ὁμοπάτριοι ἀδελφοί, ἐν ἐλλείψει
β) Αἱ ἀμφιθαλεῖς καὶ ὁμοπάτριοι ἀδελφαί, ἐν ἐλλείψει
γ) Οἱ ὁμομήτριοι ἀδελφοὶ καὶ ἐν ἐλλείψει
δ) Αἱ ὁμομήτριοι ἀδελφαί.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἄνω Βακουφίων

α) Οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ἐν ἐλλείψει
β) Οἱ ὁμοπάτριοι ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ἐν ἐλλείψει
γ) Οἱ ὁμομήτριοι ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί.

Εἰς τὴν 3ην ταύτην τάξιν ἐπὶ δημοσίων γαιῶν καὶ βακουφίων ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς κάτωθι μερίδας των οἱ ἑπόμενοι:

Ὁ σύζυγος λαμβάνει τὸ . . . 1]4
Ἡ σύζυγος » » . . . 1]4

ὅπερ ὅμως, ἂν αἱ σύζυγοι ἦναι πολλαί, διανέμονται μεταξύ των κατὰ κεφαλάς.

4η καὶ τελευταία ΤΑΞΙΣ τῶν συζύγων.

Ὁ σύζυγος τὸ ὅλον· ἡ σύζυγος τὸ ὅλον· ἂν αὗται ἦναι πολλαί, ἡ ὅλη κληρονομία διανέμεται μεταξὺ αὐτῶν κατὰ κεφαλάς· ἐν ἐλλείψει

5η ΤΑΞΙΣ τοῦ Δημοσίου.

Τοῦτο λαμβάνει ὅλην τὴν κληρονομίαν.

Δ'. ΕΠΙ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΒΑΚΟΥΦΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι δύο καὶ μόναι τάξεις, ὧν ἐπίσης ἡ ἡγουμένη ἀποκλείει τὴν ἑπομένην.

1η ΤΑΞΙΣ τῶν πρώτων κατιόντων τοῦ θανόντος ἤτοι

Ὁ υἱὸς καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ θανόντος κατ᾽ ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει τοῦ ἑτέρου τούτων ὁ ἐπιζῶν ἢ ἡ ἐπιζῶσα λαμβάνει τὸ ὅλον· ἐν ἐλλείψει ἀποκλείονται ὅλοι οἱ οἱοιδήποτε συγγενεῖς ἄμεσοι καὶ πλάγιοι παντὸς βαθμοῦ καὶ οἱ σύζυγοι καὶ αἱ σύζυγοι καὶ ἔρχεται.

2α ΤΑΞΙΣ Τὸ Δημόσιον.

Αἱ διατάξεις ὅμως αὗται περὶ βακουφικῶν κτημάτων ἀστικῶν (Μουσακαφὰτ) καὶ ἀγροτικῶν συνήθως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀστικῶν (Μου-

στιγιλὰτ) ἰσχύουσιν ἀπὸ τῆς 7 Σεφὲρ 1284 καὶ περὶ δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν ἀπὸ τῆς 17 Μουχαρὲμ 1284 ἤτοι ἀπὸ 47 ἐτῶν σεληνιακῶν μέχρι τῆς 27 Ρεβιοὺλ-ἐββὲλ 1331, κατηργήθησαν δὲ διὰ τοῦ νεωτάτου νόμου δημοσιευθέντος τῇ 21 φεβρουαρίου 1328 (27 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1331). Εἰς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης παρεθέσαμεν καὶ τὸν νέον τὸν πρότερον πίνακα, καθ' ὅσον κατ' αὐτὸν κανονίζονται αἱ κληρονομίαι τῶν μέχρι τῆς 20 φεβρουαρίου 1328 ἀποθανόντων ὑπηκόων ὀθωμανῶν καὶ ἀλλοδαπῶν· κατὰ συνέπειαν ὁ νέος παρατιθέμενος πίναξ θὰ παρέχῃ εἰς πάντα ἀναγνώστην τῆς μελέτης ταύτης σύμβουλον πρόχειρον καὶ ὁδηγὸν διὰ τὴν διακανόνισιν τῶν κληρονομιῶν τῶν προσώπων τῶν ἀποθανόντων μετὰ τὴν 21 φεβρουαρίου 1328 (1913).

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

ἐπὶ τῶν δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν
καὶ
ἐπὶ παντὸς εἴδους βακουφικῶν ἀκινήτων
κατὰ τὸ νεώτατον ἐν ἰσχύϊ ὀθωμανικὸν δίκαιον

1η τάξις Ἡ τῶν κατιόντων τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας ἐπ' ἄπειρον, ἤτοι ὁ υἱὸς ἢ υἱοὶ οἱ καὶ ἡ θυγάτηρ ἢ αἱ θυγατέρες τοῦ θανόντος διανέμονται τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν κατὰ κεφαλάς.

Ἐν ἐλλείψει τοῦ ἢ τῶν υἱῶν καὶ τῆς θυγατρὸς ἢ τῶν θυγατέρων ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐλλειπόντων οἱ κατιόντες τούτων ἤτοι

Ὁ ἔγγονος ἢ ἔγγονοι καὶ ἡ ἐγγόνη ἢ αἱ ἐγγόναι τοῦ θανόντος δικαιώματι ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν θέσιν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐκλιπόντος πατρὸς ἢ μητρός των ἐξίσου κατὰ ρίζας, ὁ δὲ (ἡ) ἔγγονος καὶ οἱ (αἱ) ἔγγονοι τῆς αὐτῆς ρίζης μεταξὺ των ἐξίσου κατὰ κεφαλάς. Ἐν ἐλλείψει τοῦ ἢ τῶν ἐγγόνων καὶ τῆς ἢ τῶν ἐγγόνων ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐκλιπόντων

Ὁ δισέγγονος ἢ οἱ δισέγγονοι καὶ ἡ δισεγγόνη ἢ αἱ δισεγγόναι δικαιώματι ἀντιπροσωπείας ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐκλιπόντος γονέως αὐτῶν ἐξ ἴσου κατὰ ρίζας, ὁ δὲ (ἡ) δισέγγονος καὶ οἱ (αἱ) δισέγγονοι τῆς αὐτῆς ρίζης διανέμονται τὴν κληρονομίαν τοῦ θανόντος ἐξίσου μεταξύ των κατὰ κεφαλὰς καὶ καθεξῆς ἐν ἐλλείψει τούτων ὁ (ἡ) τρισέγγονοι καὶ οἱ (αἱ) τρισέγγονοι καὶ οὕτω καθεξῆς.

Εἰς τὴν 1ην ταύτην τάξιν τῶν κατιόντων ἐν γένει συντρέχουσι καὶ προαφαιροῦσι τὰς μερίδας των

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος τοῦ θανόντος διὰ 1]4
ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ θανόντος ἑκάτερος ἐξ ἴσου διὰ 1]6

2α ΤΑΞΙΣ Ἡ τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς τοῦ θανόντος καὶ τῶν κατιόντων τοῦ πατρὸς καὶ μητρός, ἤτοι ἀδελφῶν τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρένων καὶ θηλέων ὡς ἑξῆς:

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ θανόντος λαμβάνουσι τὴν κληρονομίαν τούτου μεταξύ των ἐξίσου.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην συντρέχουσι

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος τοῦ θανόντος διὰ τὸ 1]2 τῆς κληρονομίας.

Ἐν ἐλλείψει πατρὸς ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ κατὰ κεφαλὰς οἱ κατιόντες αὐτοῦ ἤτοι ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ τοῦ θανόντος πατρός των, ὡς ἐν τῇ 1ῃ τάξει.

Μετὰ τῶν κατιόντων τούτων συντρέχει

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος τοῦ θανόντος κατὰ τὸ 1]2.

Ἐν ἐλλείψει μητρὸς ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς κατὰ κεφαλὰς οἱ κατιόντες αὐτῆς ἤτοι οἱ ἀδελφοὶ ἢ ἀδελφαὶ τῆς θανούσης καὶ λαμβάνουσι τὴν μερίδα αὐτῆς.

Μετὰ τῶν τοιούτων κατιόντων συντρέχει

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος διὰ τὸ 1]2 τῆς κληρονομίας.

Ἐν ἐλλείψει πατρὸς καὶ μητρὸς ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐκλιπόντων οἱ κατιόντες αὐτῶν, ἤτοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ τοῦ θανόντος, ὡς ἐν τῇ 1ῃ τάξει.

Μετὰ τούτων συντρέχει ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος

εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ λαμβάνει τῆς κληρονομίας τὸ 1]2.

Ἐν ἐλλείψει κατιόντων τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς ἤτοι τῶν ἀδελφῶν ἐν γένει, ἔρχονται τὰ τέκνα ἐν γένει ἄρρενα ἢ θήλεα τοῦ ἢ τῶν κατιόντων (ἤτοι ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαὶ τοῦ θανόντος) καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐκλιπόντος γονέως αὐτῶν κατὰ ρίζας, μεταξὺ δὲ προσώπων τῆς αὐτῆς ρίζης ἡ κληρονομία των διανέμεται κατὰ κεφαλάς.

Μετὰ τῶν τοιούτων κατιόντων συντρέχει.

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος διὰ τῆς κληρονομίας τὸ 1]2.

3η ΤΑΞΙΣ

Ἡ τῶν πάππων καὶ μαμμῶν τοῦ θανόντος καὶ τῶν κατιόντων αὐτῶν ἤτοι θείων τοῦ θανόντος ἀρρένων καὶ θηλειῶν.

Οἱ πάπποι καὶ αἱ μάμμαι τοῦ θανόντος κληρονομοῦσι τὸν θανόντα κατὰ κεφαλὴν ἐξίσου.

Μετὰ τούτων συντρέχει

ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος διὰ τῆς κληρονομίας τὸ 1]2.

Ἐν ἐλλείψει τινός των πάππων ἢ τῶν μαμμῶν ἔρχονται εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἢ αὐτῶν οἱ κατιόντες τούτων κατὰ ρίζας ἤτοι οἱ πατρικοὶ ἢ μητρικοὶ θεῖοι ἢ θεῖαι τοῦ θανόντος, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης ἡ κληρονομία διανέμεται κατὰ κεφαλάς.

Ἐν ἐλλείψει τινὸς τῶν κατιόντων τούτων ἔρ-

χεται εἰς τὴν μερίδα τοῦ θανόντος ὁ (ἡ) ἐπιζῶν πάππος ἢ μάμμη, ὅστις εἶναι ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος.

Ἐν ἐλλείψει καὶ ὅλων τῶν πάππων καὶ μαμμῶν ἔρχεται εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος καὶ ἀποκλείων τοὺς κατιόντας λαμβάνει τὴν ὅλην κληρονομίαν.

4η ΤΑΞΙΣ Ἡ τοῦ Δημοσίου

Ἐν ἐλλείψει ὅλων τούτων τῶν συγγενῶν, ὅπερ εἶναι σπανιώτατον ἔρχεται τὸ δημόσιον.

Πᾶς τις κατανοεῖ τὴν σπουδαιότητα τοῦ νεωτάτου νόμου ὅστις σπανίως θὰ βλέπῃ μ α χ λ ο ύ λ ι α ἤτοι κληρονομίαν ἄ ν ε υ κ λ η ρ ο ν ό μ ο υ, δηλαδὴ ἀδέσποτον.

Τ ο ῦ τ ο λαμβάνει τὴν ὅλην κληρονομίαν.

Ἰδοὺ καὶ ὁ τοῦ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ

τῶν κατὰ τὸ ἐν Τουρκίᾳ ἰσχύον Ρωμαϊκὸν καὶ νεώτερον Πατριαρχικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων, ὧν ἡ ἡγουμένη ἀποκλείει τὴν ἑπομένην.

1η ΤΑΞΙΣ τῶν κατιόντων ἐν γένει τοῦ θανόντος ἐξ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας.

Οἱ νόμιμοι ἢ θετοὶ ὑπεξούσιοι ἢ αὐτεξούσιοι, υἱὸς καὶ θυγάτηρ τοῦ θανόντος κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει

Ὁ ἔγγονος καὶ ἐγγόνη τοῦ θανόντος ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ προαποβιώσαντος γο-

SISMANOGLIO MEGARO

νέως αὐτῶν κατ' ἴσας μερίδας καὶ ἐν ἐλλείψει οἱ δισέγγονοι καὶ δισεγγόναι ἐν ἐλλείψει τρισέγγονοι καὶ τρισεγγόναι καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι ἐξαντλήσεως τῶν κατιόντων, ὡς διὰ τοὺς ἐγγόνους καὶ ἐγγόνας.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν κατιόντων συντρέχουσι τὰ ἑξῆς πρόσωπα·

α') ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα λαμβάνει, ἂν ὑπάρχωσι μέχρι τριῶν τέκνων, ὡς καὶ ἐν ἐλλείψει τέκνων, τὸ 1]4.
ἂν δ' ὑπάρχωσι πλείω τέκνα, λαμβάνει ἀνδρικὴν μοῖραν.

β'.) ὁ πατὴρ τοῦ θανόντος ἔχει τὴν ἐπικαρπίαν τοῦ ἀπροσπορίστου χρηματίου. Νε. 118 κεφ. 1.

γ'.) ὁ ἐν χηρείᾳ σύζυγος δὲν κληρονομεῖ τὴν σύζυγόν του θανοῦσαν, ἀλλὰ μόνον ἔχει τὴν ἐπικαρπίαν.

I) ἁπάσης τῆς μητρικῆς περιουσίας τῶν ὑπεξουσίων τέκνων του.

II) μιᾶς μόνον πατρικῆς μοίρας τῶν αὐτεξουσίων τέκνων του καὶ

III) μιᾶς ἀνδρικῆς μοίρας τῶν αὐτεξουσίων τέκνων του καὶ ἁπάσης τῆς περιουσίας τῶν ὑπεξουσίων τέκνων του· ἐὰν ὑπάρχωσιν ἔγγονοι καὶ ἐγγόναι, ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν προαποβιωσάντων γονέων μεθ' ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν. Βασ. (45. 4) 3. 9. Κ· (6. 60) 3. Αρμ. (5. 8) 87.

2α ΤΑΞΙΣ τῶν ἀνιόντων τοῦ θανόντος μετὰ τῶν ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν καὶ τῶν τέκνων τούτων.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη καί οὕτω καθεξῆς ἐπ' ἀόριστον, μερίζονται δὲ τὴν κληρονομίαν κατὰ κεφαλὰς μεταξύ των.

Οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ προαποβιώσαντος γονέως αὐτῶν.

Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην τάξιν συντρέχουσιν οἱ ἑξῆς:

Α'.) Ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα λαμβάνει τῆς τοῦ συζύγου κληρονομίας τὸ 1]4, ἂν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔχῃ μέχρι τριῶν παίδων, ἂν δ' ἔχῃ πλείω τῶν τριῶν, λαμβάνει παιδικὴν μοῖραν.

Β') Ὁ π ά π π ο ς ἔχει τὴν ἐπικαρπίαν τῆς κληρονομίας τῶν ἐγγόνων του, ἐν ἐλλείψει πατρὸς καὶ ἐν περιπτώσει ὑπάρξεως μητρὸς τοῦ θανόντος ἀποκλειούσης τὸν πάππον.

3η ΤΑΞΙΣ τῶν ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν.

Οἱ ἑτεροθαλεῖς ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει

Τὰ τέκνα αὐτῶν ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν προαποβιωσάντων γονέων αὐτῶν.

Εἰς τὴν 3ην ταύτην τάξιν συντρέχουσιν ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα λαμβάνουσα τὸ 1]4 τῆς κληρονομίας τοῦ θανόντος συζύγου.

4η ΤΑΞΙΣ ὅλων τῶν ἄλλων πλαγίων συγγενῶν ἐξ ἀρρενογονίας καὶ θηλυγονίας.

Οἱ ἔγγονοι καὶ ἐγγόναι προαποβιωσάντων ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν καὶ ἑτεροθαλῶν κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει τὰ τέκνα αὐτῶν κατ' ἴσας αὖθις μερίδας καὶ οὕτω καθεξῆς· ἐν ἐλλείψει οἱ θ ε ῖ ο ι καὶ αἱ θ ε ῖ α ι κατ' ἴσας μερίδας· ἐν ἐλλείψει τ ὰ τ έ κ ν α α ὐ τ ῶ ν καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπ' ἄπειρον· ὁ ἐγγύτερος τὸν βαθμὸν ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον, οἱ δὲ ἰσοβάθμιοι κληρονομοῦσιν ἐξ ἴσου κατὰ κεφαλάς. Ν, 118 κεφ.3·ἀρμ.(5.8·) 14.

5η ΤΑΞΙΣ τοῦ ἐπιζῶντος συζύγου

Οὗτος ἢ αὕτη κληρονομεῖ ἅπασαν τὴν περιουσίαν τοῦ προαποβιώσαντος συζύγου· Βασ. (45. 4) 44. (45. 5) 2. Κ. (6. 18) 4. ἀρμ. (5. 8) 44. 45.

6η ΤΑΞΙΣ τῶν Πατριαρχείων, Μητροπόλεων, Ἐπισκοπῶν, τῶν Κοινωφελῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Καταστημάτων τοῦ Ἔθνους, τῆς ἐπαρχίας ἢ τόπου τῆς γεννήσεως τῶν Ἀρχιερέων, τῶν συγγενῶν καὶ τῶν μοναχῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον λαμβάνει

α') ἐκ τῆς περιουσίας Πατριάρχου θανόντος ἐν ἐνεργείᾳ 1]3·

β') Ἐκ τῆς περιουσίας πρώην Πατριάρχου καὶ Μητροπολίτου καὶ Ἐπισκόπου θανόντων ἐν ἐνεργείᾳ ἢ μή, ἢ τουτουλαρίου 1]6

Ἡ μητρόπολις ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ απο-

θανόντος ἐπὶ τοῦ θρόνου μητροπολίτου αὐτῆς λαμβάνει τὸ 1]3·

Ἡ ἐπισκοπὴ ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου θανόντος ἐπισκοπου αὐτῆς λαμβάνει τὸ 1]3.

Τὰ Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα ἐν Κων]πόλει ἐκ τῆς περιουσίας α') τοῦ ἀποβιώσαντος Πατριάρχου ἐπὶ τοῦ θρόνου 1]6 β') τῶν ἀποβιωσάντων ἐν μὴ ἐνεργείᾳ Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ ἀρχιερέων τιτουλαρίων 1]6. καὶ γ') τῶν ἀποβιωσάντων ἐπὶ τοῦ θρόνου Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπου 1]6·

Τὰ κοινὰ τῆς ἐπαρχίας ἀρχιερέως Καταστήματα ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῆς ἀποβιώσαντος Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου λαμβάνουσι 1]3.

Τὰ κοινωφελῆ Καταστήματα τῆς πατρίδος τῶν ἀποβιωσάντων ἰδιωτευόντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ τιτουλαρίων Ἐπισκόπων ἐκ τῆς καταλειπομένης περιουσίας τούτων λαμβάνουσιν 1]3.

Οἱ συγγενεῖς κληρονόμοι τῶν ἀποβιωσάντων ἐν ἐνεργείᾳ ἢ ἰδιωτευόντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἀρχιερέων τιτουλαρίων ἐκ τῆς περιουσίας τούτων πάντων λαμβάνουσιν 1]3· ἰδὲ Καν. περὶ τῶν εἰς ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων κτλ. ἀριθ. 10, 11 καὶ 12.

Τὸ Μοναστήριον κληρονομεῖ τοὺς μοναχοὺς αὐτοῦ· Ἰδὲ Φιρμ. τοῦ 1255 διὰ τὸ Ὄρος τοῦ Ἄθω καὶ Καν. τοῦ 1293 ἀριθ. 115—119 καὶ

Νεωτ. Καν. τοῦ 1911· Κοιν. ἐπιτ· διὰ τὸ μοναστήριον τῆς Ἱερουσαλήμ· Σύντ. Θ. καὶ Ι. Καν. Τόμ. Β. σ. 55· — Πατρ. Ἱερεμίου τοῦ Γ'. Ἐγκ· κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1714 (αψιδ') διαγορεύουσαν ἵνα οἱ Χριστιανοὶ μηδεμίαν δύνωνται ἔχειν ἀπαίτησιν ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου, Σινᾶ, Ἄθω καὶ ἄλλων μονῶν. Ἰδὲ καὶ Νομολογίαν Πατριαρχείου ἀποφ. Μ. Σ· 17 τοῦ 1860· Πρακτικὰ ἱερᾶς Συνόδου τῶν 9 Μαρτίου 1860, 3 Μαΐου 1863, 7 Ἰουνίου 1873 καὶ 25 ἰουνίου 1874.

7η ΤΑΞΙΣ τοῦ περιποιηθέντος μαινόμενον

Οὗτος κληρονομεῖ τὸν μαινόμενον ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τῶν συγγενῶν του, κατ' ἀποκλεισμὸν τούτων καὶ προτιμᾶται αὐτῶν· Ν. 125 κεφ. 3. § 12. Ἀρμ. (5. 10) 1.

8η ΤΑΞΙΣ τοῦ Δημοσίου. Τοῦτο κληρονομεῖ τὸν θανόντα ἐν ἐλλείψει κληρονόμου τινὸς ἐκ τῶν προηγηθεισῶν τάξεων.

Ἰδοὺ καὶ ὁ τοῦ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΙΝΑΞ τῶν κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων ἐπὶ τῆς νομίμου ἢ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας, ὧν ἡ ἡγουμένη ἀποκλείει τὴν ἑπομένην.

1η ΤΑΞΙΣ τῶν τέκνων τοῦ θανόντος καὶ τῶν κατιόντων αὐτῶν.

Τὰ τέκνα τοῦ θανόντος ἄνευ διακρίσεως φύλου, πρωτοτοκίας ἢ διαφορᾶς ἐκ γάμου κληρονομοῦ-

σι ἐξίσου τοῦτον καὶ κατὰ κεφαλάς· ἐν ἐλλείψει τινὸς τούτων ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν τὰ τέκνα των, ἅτινα τότε κληρονομοῦσι κατὰ ρίζας, λόγῳ ἀντιπροσωπείας τοῦ ἐκλιπόντος γονέως c. c. 745.

Μετὰ τῶν κατιόντων τούτων συντρέχει τὸ φυσικὸν τέκνον νομίμως ἀναγνωρισθὲν ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιωσάντων πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτοῦ κατὰ τὸ 1[3 τῆς μερίδος, ἣν θὰ εἶχεν ἂν ἦτο νόμιμον· ἐν ἐλλείψει τούτου τὰ τέκνα του ἢ οἱ κατιόντες αὐτῶν c. c. 757. § 1.

2α ΤΑΞΙΣ τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν γένει ἢ κατιόντων αὐτῶν.

Ἡ κληρονομία τοῦ θανόντος διανέμεται ἐξίσου μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἐξ ἑνὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν γενει ἢ κατιόντων αὐτῶν ἐξ ἄλλου, μεταξὺ δ' αὐτῶν κατὰ κεφαλάς, μεταξὺ δὲ τῶν κατιόντων κατὰ ρίζας· ἐν ἐλλείψει πατρὸς ἢ μητρὸς, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ λαμβάνουσι τὰ 3]4 τῆς κληρονομίας. c. c. 746, 748, 749, καὶ 751. § 1.

Τὸ φυσικὸν τέκνον νομίμως ἀναγνωρισθέν, ἂν μὲν συντρέχῃ μετ' αὐτῶν, λαμβάνει τὸ ἥμισυ τῆς κληρονομίας τοῦ θανόντος, ὅπερ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ ἢ τοὺς κατιόντας αὐτῶν. c. c. 757. § 2, ἐὰν δὲ συντρέχῃ μετὰ κατιόντων τῶν ἀδελφῶν ἐν γένει, λαμβάνει τὰ 3]4 τῆς κληρονομίας· c. c. 757 § 3.

SISMANOGLIO MEGARO

3η ΤΑΞΙΣ τῶν ἀνιόντων ἄλλων παρὰ τὸν πατέρα καὶ μητέρα.

Ἡ κληρονομία τοῦ θανόντος διανέμεται ἐξίσου μεταξὺ τῶν τοιούτων ἀνιόντων τῆς πατρικῆς πατρικῆς καὶ τῶν τῆς μητρικῆς γραμμῆς c. c. 734 κατὰ κεφαλὴν μεταξὺ τῶν ἀνιόντων τῆς αὐτῆς γραμμῆς· ὁ δὲ πλησιέστερος ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον c. c. 746.

Τὸ νομίμως ἀναγνωρισθὲν φυσικὸν τέκνον, ἂν συντρέχῃ μετὰ τῶν τοιούτων ἀνιόντων, λαμβάνει τὰ 3]4 τῆς κληρονομίας· ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ταῦτα περιέρχονται εἰς τὰ τέκνα του ἢ τοὺς κατιόντας αὐτοῦ c. c. 757 § 3.

4η ΤΑΞΙΣ τῶν πλαγίων συγγενῶν ἄλλων παρὰ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ τοὺς κατιόντας αὐτῶν μέχρι τοῦ 12ου βαθμοῦ συμπεπληρωμένου.

Ἡ κληρονομία τοῦ θανόντος διανέμεται ἐξίσου μεταξὺ τῶν τοιούτων πλαγίων τῆς πατρικῆς γραμμῆς ἐξ ἑνὸς καὶ τῶν τῆς μητρικῆς γραμμῆς ἀφ' ἑτέρου· c. c, 733.

Τὸ νομίμως ἀναγνωρισθὲν φυσικὸν τέκνον συντρέχον μετὰ τοιούτων πλαγίων συγγενῶν, λαμβάνει τὰ 3]4 τῆς κληρονομίας, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω c. c. 757. § 3.

5η ΤΑΞΙΣ τῶν φυσικῶν τέκνων νομίμως ἀνεγνωρισμένων.

Ταῦτα διανέμονται τὴν κληρονομίαν τοῦ θανόντος κατ' ἴσας μερίδας καὶ κατὰ κεφαλήν, c. c. 723, 756, 758.

6η ΤΑΞΙΣ τοῦ ἐπιζῶντος συζύγου.

Ὁ (ἡ) ἐπιζῶν σύζυγος λαμβάνει τὴν ὅλην κληρονομίαν c. c. 723, 727.

7η ΤΑΞΙΣ τοῦ Δημοσίου.

Τοῦτο λαμβάνει τὴν ὅλην κληρονομίαν. c. c. 723 768.

Ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀναγνώσεως τῶν πινάκων τούτων πᾶς τις ἐννοεῖ, ὅτι δύνανται οὗτοι νὰ χρισιμεύσωσιν ὡς πολύτιμος, εὔκολος καὶ πρόσιτος ὁδηγὸς εἰς πάντα νομομαθῆ καὶ ἐν γένει εἰς πᾶν πρόσωπον θέλον νὰ μάθῃ, ἐὰν τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα πρόσωπον κληρονομῇ τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα ἢ οὐχὶ καὶ κατὰ πόσον.

Ἵνα μάθῃ τις τὰ ἐρωτώμενα, δέον νὰ σημειώσῃ κατὰ πρῶτον τὸ θανὸν πρόσωπον καὶ νὰ ἀνεύρῃ αὐτὸ εἰς τὸν σχετικὸν πίνακα πρὸς τὴν ἐθνικότητα τοῦ θανόντος· θὰ συμβουλευθῇ ἐν πρώτοις τὴν πρώτην τάξιν.

Ἐὰν εἶναι ἔγγαμον καὶ ἔχῃ τέκνα, θὰ σταθῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν καὶ θὰ ὁρίσῃ οὕτω τοὺς ἀναγκαίους του κληρονόμους καὶ τοὺς συντρέχοντας καὶ τὰς μερίδας αὐτῶν. Ἐὰν δὲν ἔχῃ τέκνα ἢ δὲν εἶναι ἔγγαμον, θὰ σταθῇ εἰς τὴν 2αν τάξιν τοῦ πίνακος καὶ θὰ εὕρῃ τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους καὶ τοὺς συντρέχοντας καὶ τὰς μερίδας αὐτῶν.

Ἐὰν ἔχῃ πατέρα, θὰ σταθῇ εἰς τὴν τάξιν ταύτην καὶ θὰ ὁρίσῃ τοὺς κληρονόμους του

καὶ τοὺς συντρέχοντας αὐτοῖς καὶ τὰς μερίδας αὐτῶν.

Ἐὰν δὲν ἔχῃ πατέρα, θὰ σταθῇ εἰς τὴν 3ην τάξιν.

Ἐὰν ἔχῃ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς, θὰ σταθῇ τις εἰς τὴν σχετικὴν τάξιν τῶν ἀδελφῶν καὶ θὰ εὕρῃ τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους του καὶ τοὺς συντρέχοντας αὐτοῖς καὶ τοὺς μετ' αὐτοὺς καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πίνακος. Τοιούτῳ τρόπῳ εἶναι πάντοτε δυνατὸν νὰ εὕρῃ τις ὅ,τι ζητεῖ καὶ θὰ εὕρῃ ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου ὅ,τι ζητεῖ ἐν ἑκάστῳ πίνακι σχετικῷ πρὸς τὸ εἶδος τῆς περιουσίας περὶ ἧς πρόκειται κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ἰδίως, χωρὶς νὰ ἦναι ὑπόχρεως ν' ἀπευθυνθῇ εἴς τινα καὶ νὰ πληρώνῃ ἀμοιβὴν γνώμης αὐτοῦ.

Ἡ χρησιμότης τῶν προεκτεθέντων πινάκων καὶ ἰδίως τῶν τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου εἶναι προφανεστάτη καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἄλλων ἐξηγήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἀπογραφὴ καὶ διανομὴ τῆς κληρονομίας.

Ἀμφότεραι γίνονται κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον εὐκόλως καὶ τακτικῶς καὶ δὲν παρουσιάζουσι δυσκολίαν τινά.

Οὐχ οὕτως ὅμως ἔχει περὶ τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου, ὡς θέλει ἀποδειχθῇ κατωτέρω.

Ἰδοὺ τί γίνεται περὶ τῆς ἀπογραφῆς καὶ δια-

νομῆς τῆς κληρονομίας τῆς μουλκικῆς περιουσίας.

Ἐν πρώτοις τὸ δικαστήριον τοῦ Σερῆ ὀφείλει, ἅμα μάθῃ τὸν θάνατον προσώπου τινός, νὰ προβῇ κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς μουλκικῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις

1ον ὁσάκις κληρονόμος τις ἐνήλικος αἰτήσηται ταύτην.

2ον ἅμα ὑπάρχῃ κληρονόμος τις ἀνήλικος ἢ ἀπὼν ἢ μανιακός, καθόσον καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῶν τοιούτων κληρονομιῶνκαὶ νὰ λαμβάνῃ μέτρα πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἐν κινδύνῳ εὑρισκομένων.

Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἡ ἀπογραφὴ γίνεται συνεπείᾳ συνεννοήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἐν τούτοις οὐδεμία δύναται νὰ γείνῃ, οὐδὲ νὰ διαταχθῇ ἀπογραφὴ κληρονομίας χριστιανοῦ ὀρθοδόξου καὶ ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ὅστις ἀφῆκε διαθήκην προσηκόντως γενομένην καὶ ἐπικεκυρωμένην παρὰ Πατριάρχου, Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου. Ἰδὲ Βεζ. ἐγκ. τῆς 22 Δζεμαζιοὺλ ἐββὲλ 1306 (1898) §. 4.

Ἅμα γείνῃ ὅμως ἀπογραφή, καθ' ἃς περιπτώσεις ἐρρέθη ἀνωτέρω, ἀφαιροῦνται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀπογραφείσης μουλκικῆς περιουσίας

1ον Τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας

2ον Τ' ἀνεγνωρισμένα χρέη τοῦ θανόντος καὶ

3ον Τὰ ἔγκυρα κληροδοτήματα.

SISMANOGLIO MEGARO

Τὸ ὑπολειπόμενον ποσὸν χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ πληρωθῶσιν ἐν πρώτοις αἱ ὡρισμέναι μερίδες τινῶν μεριδιούχων συγγενῶν τοῦ θανόντος π. χ. τοῦ συζύγου, τῆς συζύγου, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός· ἐν ἐλλείψει τινὸς τούτων ἔρχεται τὸ ἑπόμενον αὐτῷ πρόσωπον. Τὸ λείψανον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν μερίδων τούτων πρὸς ἐξίσωσιν διανέμεται μεταξὺ τῶν κληρονόμων τοῦ θανόντος κατὰ τὸ φῦλον καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἀνῆκον ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ποσοστὸν τῆς κληρονομίας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ τρία ἄλλα εἴδη τῆς περιουσίας, καθορίζονται ἐν πρώτοις αἱ εἰς τὸν ἐπιζῶντα σύζυγον περιερχόμεναι μερίδες, μετὰ δὲ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν ἡ λοιπὴ περιουσία διανέμεται κατὰ τὸν νόμον μεταξὺ τῶν κυρίως λεγομένων κληρονόμων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ Διατάξεις. Εἴδη καὶ τύποι διαθηκῶν.

Ἡ τελευταία θέλησις τοῦ θανόντος ἐκδηλοῦται ἐξωτερικῶς διά τινος ἐγγράφου ὀνομαζομένου Διαθήκη, ἐξ ἧς καὶ ἡ κληρονομία λέγεται ἐκ διαθήκης.

Τοῦ ἐγγράφου τούτου ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη καὶ τύποι, κατὰ τὸ Μουσουλμανικόν, Ρωμαϊκὸν

καὶ Γαλλικὸν δίκαιον, Τὰ περὶ τούτου ἐκθέσομεν ἀμέσως κατωτέρω.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον δὲν ὑπάρχει διαθήκη, κατὰ τὴν κυρίαν ἔννοιαν αὐτῆς, καθόσον τὸ ἔγγραφον περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν αὐτῷ, οὐδὲν φέρει τῶν προσόντων τῶν διαθηκῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ δικαίου. Τῷ ὄντι κατ' ἐκεῖνο ὁ κληρονόμος ἢ μᾶλλον ὁ κληροδόχος δέον νὰ ἦναι ἐκ τῶν μὴ κληρονόμων τοῦ θανόντος ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαθήκης ἢ μᾶλλον τοῦ κωδικέλλου, ἐκτὸς ἐὰν οἱ ἄλλοι νόμιμοι κληρονόμοι συναινέσωσιν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τινὸς ἐξ αὐτῶν ὡς κληροδόχου. Ἐκτὸς τούτου τὸ κληροδοτηθὲν δέον, ζῶντος τοῦ διαθέτου, νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν κληροδόχον καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ ποσῶς τὸ τρίτον τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ διαθέτου. Σημειωτέον πρὸς τούτοις ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει τὸ πανηγυρικὸν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ, ὅπερ γίνεται ὡς τὸ κοινότερον ἔγγραφον, δύναται μάλιστα νὰ γείνῃ, ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, καὶ προφορικῶς· καὶ ἐὰν δὲ γείνῃ καὶ ἐγγράφως, πάλιν εἶναι ἀνάγκη, ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, κατὰ τὰ ἰσχύοντα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Σερῆ, νὰ ἐπιβεβαιωθῇ καὶ ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων τὸ περιεχόμενον τοῦ τοιούτου ἐγγράφου, ἄλλως τὸ τοιοῦτο ἔγγραφον θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρξαν καὶ ἄκυρον. Τὸ πολύ, πολύ, τὸ ἔγγραφον τοῦτο βεβαιούμενον ὑπὸ μαρτύρων δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς κωδίκελλος μᾶλ-

λον, ὅστις δὲν περιέχει ἐγκατάστασιν κληρονόμου, ἢ καὶ ὡς δωρητήριον, ἀφ' οὗ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ παραδίδεται, ζῶντος τοῦ διαθέτου, εἰς τὸν δωρεοδόχον. Οὕτως ἐξηγεῖ τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῷ τακριρίῳ αὐτοῦ τῆς 28 Ζιλχιτζὲ 1307 (2 Αὐγούστου 1306 (1890) § 4 διαγορεῦον τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἀντιγράφομεν αὐτολεξεὶ «ἄλλως διαθήκη, οἵαν διατυποῦσιν αἱ ἄνω ἐγκύκλιοι, δὲν εἶναι, οὔτε δύναται νὰ ὀνομασθῇ διαθήκη Χριστιανῶν, ἀλλ' εἶναι ἁπλοῦν δωρητήριον καὶ οὐδὲν πλέον, ὡς καλῶς διέκρινε καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς εἰς τὴν ἀπὸ 18 Μαρτίου 1876 διακοίνωσιν αὐτοῦ πρὸς τὰς Δυνάμεις». Ἰδὲ ἐγγ. μεταξὺ τῆς Ὑ. Π. καὶ τοῦ Οἰκουμ. Πατρ. ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1890 μέχρι 31 Ἰανουαρίου 1891· σελ. 27 στιχ. 25.

Τὸ Μουσουλμ. δίκαιον ἀναγνωρίζει τρία εἴδη διαθηκῶν συνήθων (κωδικέλλων) γινομένων ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων ἀρρένων, ἐνηλίκων, ὑπηκόων ὀθωμανῶν, μηδεμίαν ἐχόντων συγγένειαν πρὸς τὸν διαθέτην καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐχόντων τὰ πολιτικά των δικαιώματα Μεδζ. ἄρθ. 1685. Τὰ εἴδη ταῦτα εἶναι τάδε·

Ἡ προφορικὴ διαθήκη, ἥτις γίνεται προφορικῶς.

Ἡ γραπτὴ διαθήκη, ἥτις διατυποῦται ἐν ἐγγράφῳ δημοσίῳ ἢ ἰδιωτικῷ φέροντι τὴν

σφραγῖδα ἢ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου ἱκανοῦ εἰς τὸ διαθέτειν καὶ

Ἡ διὰ σημείων γνωστῶν διατυπουμένη διαθήκη.

Ἐννοεῖται ὅτι ἅπασαι αὗται αἱ διαθῆκαι ἀποδεικνύονται διὰ μαρτύρων.

Οὐδὲν ἄλλο εἶδος διαθήκης ὑπάρχει.

Ἡ τοιαύτη διαθήκη διαφέρει τῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ γαλλικοῦ δικαίου διαθηκῶν καὶ κατὰ τὰ ἑξῆς σημεῖα·

1ον Τὸ Σερῆ καθιεροῖ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγράφου διαθήκης κατὰ κανόνα, ἣν βεβαιοῦσι δύο μάρτυρες ἐξεταζόμενοι ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Σερῆ· ἄλλως εἶναι ἀνύπαρκτος· τοὐναντίον τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰσχύον δίκαιον ἀποκλείει τὴν ἄγραφον διαθήκην τὴν διὰ μαρτύρων βεβαιουμένην.

2ον Τὸ Σερῆ παραδέχεται δύο μόνον μάρτυρας καὶ Μουσουλμάνους, ἐν ᾧ τὸ Πατριαρχικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ συνήθως ἑπτὰ μάρτυρας, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ σπανίαν τρεῖς τοὐλάχιστον μάρτυρας ὀρθοδόξους χριστιανούς, οὐδέποτε δὲ μουσουλμάνους.

3ον Τὸ Πατριαρχικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ ἑνότητα τόπου, χρόνου καὶ πράξεως ἐν ταῖς διαθήκαις, ἐν ᾧ τοιαῦται ἀρχαὶ εἶναι ἄγνωστοι εἰς τὸ μουσουλμανικὸν δίκαιον.

4ον Τὸ Πατριαρχικὸν δίκαιον ἀφίνει εἰς τὸν διαθέτην πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὸν διορισμὸν

κληρονόμου, ὅστις δύναται νὰ ἦναι συγγενὴς καὶ νόμιμος κληρονόμος αὐτοῦ ἢ μή, ἐν ᾧ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ ἵνα ὁ διοριζόμενος κληρονόμος μὴ ἦναι μεταξὺ τῶν νομίμων κληρονόμων του.

5ον Τὸ Σερῆ περιορίζει τὴν διαθήκην εἰς τὸ 1]3 τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, ἐν ᾧ τὸ δίκαιον τῶν Πατριαρχείων ἀφίνει τὸν διαθέτην ἀπεριόριστον, ἀρκεῖ ν'ἀφήσῃ εἰς τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους του τὴν νόμιμον αὐτῶν μερίδα συνισταμένην εἰς τὸ 1]3 τῆς περιουσίας ἐπὶ τριῶν τέκνων καὶ τὸ 1]2 αὐτῆς, ἂν ὦσι περισσότερα τέκνα.

6ον Κατὰ τὸ Σερῆ τὸ κληροδοτηθὲν εἴς τινα κληρονόμον εἶναι ἰσχυρὸν, ἂν οἱ ἄλλοι κληρονόμοι συναινέσωσιν εἰς τοῦτο, ἄλλως εἶναι ἄκυρον, ἐν ᾧ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον τοιαύτη συναίνεσις δὲν ἀπαιτεῖται, ἀρκεῖ μόνον ν'ἀφήσῃ εἰς τοὺς λοιποὺς κληρονόμους τὴν νόμιμον μερίδα των.

7ον Τὸ Σερῆ οὐδὲν διατάττει περὶ ἀναγκαίων κληρονόμων δικαιουμένων νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν τῇ διαθήκῃ, καθόσον ἐγκατάστασις κληρονόμων δὲν ἀπαιτεῖται, οὐδὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ διαθήκῃ· τοὐναντίον τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ ἐξάπαντος τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ ἐγκατάστασιν κληρονόμου καθ' οἱονδήποτε τρόπον, ὁρίζει τίνες εἶναι οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἐν αὐτῇ μνείαν τούτων ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαθήκης.

8ον Κατὰ τὸ Σερῆ ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀποκλήρωσις κληρονόμων δὲν ὑπάρχει καὶ ὁ θεσμὸς τῆς ἀποκληρώσεως δὲν ἀπαντᾷ, ὑπάρχει μόνον ἀνικανότης καὶ ἀναξιότης κληρονόμων, ἐν ᾧ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἀναγνωρίζει ἀποκλήρωσιν καὶ ὁρίζει τίνες οἱ λόγοι τῆς ἀποκληρώσεως καὶ τῆς ἀνικανότητος καὶ ἀναξιότητος.

9ον Κατὰ τὸ Σερῆ τὸ ἔμβρυον ἐγγραφόμενον ὡς κληρονόμος δέον νὰ γεννηθῇ ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς διαθήκης, ἐν ᾧ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ὁ τοιοῦτος κληρονόμος εἶναι ἐγκύρως γεγραμμένος, ἅμα γεννηθῇ ἐντὸς 300 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του ἢ τοῦ διαζυγίου.

10ον Κατὰ τὸ Σερῆ ἡ διαφορὰ ἐθνικότητος τοῦ κληρονόμου ἀπὸ τοῦ διαθέτου εἶναι λόγος ἀνικανότητος αὐτοῦ πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας τινὸς ἐκ διαθήκης, ἐν ᾧ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον τοιαύτη ἀνικανότης δὲν ἀπαντᾷ.

11ον Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον εἶναι ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης 1ον οἱ καταδικασθέντες εἰς θάνατον, ἰσόβια δεσμὰ ἢ ἐξορίαν καὶ οἱ στερηθέντες τῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτῶν δικαίων· 2ον οἱ ἀνήλικοι ἤτοι οἱ ἄνδρες πρὸ τῶν 14 ἐτῶν καὶ αἱ κόραι πρὸ τῶν 12 ἐτῶν· 3ον οἱ μανιακοί· 4ον οἱ ἐπικινδύνως ἀσθενεῖς καὶ 6ον οἱ βεβαρημένοι μὲ χρέη.

12ον Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον διαφέρει πολὺ τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου. Τῷ ὄντι κατ' ἐκεῖνο

ὡς ἰσχύει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, δύναταί τις νὰ συντάξῃ διαθήκην τινὰ κατὰ τοὺς κάτωθι τύπους καὶ ἐγκαταστήσῃ ὡρισμένον πρόσωπον ὡς κληρονόμον του καὶ ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν περιουσίαν του, ἀρκεῖ νὰ κάμῃ τοῦτο κατὰ τρόπον οὐχὶ πανηγυρικόν, ἀλλὰ σαφῆ καὶ μὴ ἀφίνοντα ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τῆς θελήσεώς του.

Αἱ διαθῆκαι αὗται εἶναι αἱ ἑπόμεναι·

Α΄. Ἡ δημοσία διαθήκη, ἥτις γίνεται διὰ δημοσίου ἐγγράφου παρά τινος ἱκανοῦ εἰς τὸ διαθέτειν ἐνώπιον τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη συμβολαιογράφου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ταῖς Μητροπόλεσι, ταῖς Ἐπισκοπαῖς καὶ ταῖς Ἐξαρχίαις ἐπὶ παρουσίᾳ 7 μαρτύρων ἢ τουλάχιστον 5 ἱκανῶν πρὸς μαρτυρίαν καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων.

Εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἦναι μάρτυρες οἱ παράφρονες Εἰσ. (2. 10) 20 § 4 καὶ 5, οἱ ἀνήλικοι, αὐτόθι 18 πρ., οἱ δικαστικῶς ἀπηγορευμένοι Βασ. (35. 1) 19, οἱ κωφάλαλοι Εἰσ. Ι. (2. 20) 6, οἱ τυφλοὶ οἱ μὴ δυνάμενοι μαρτυρῆσαι, οἱ ἀλλοδαποί, αἱ γυναῖκες Βασ. (35. 1) 17, οἱ ἀπολέσαντες τὰ ἀστικά των δικαιώματα Πιν. Ν. 31. 4ον, οἱ καταδεδικασμένοι ὡς μοιχοὶ Βασ. (21. 1) 13. οἱ αἱρετικοὶ καὶ παραβάται Συντ. Θ. καὶ Ι. Καν. Α. 195. 321. Γ΄. σελ. 507, οἱ ὑπεξούσιοι τοῦ διαθέτου Π. (28. 1) 30 § 2. οἱ ἐγκατάστατοι κληρονόμοι, οἱ ὑπεξούσιοι αὐτοῦ Βασ. (21. 31) 5. Ἁρμ. (5. 1) 42 καὶ ὁ κωλυόμενος

(ἀνίκανος) νὰ συντάξῃ διαθήκην. Βασ. (35.1) 27.

Β'.) Ἡ ἰδιωτικὴ διαθήκη, ἥτις γίνεται δι' ἐγγράφου ἰδιωτικοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ 7 ἢ 5 μαρτύρων τοὐλάχιστον, ἱκανῶν, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου, ἢ ὑπὸ ὀγδόου μάρτυρος, καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ διαθέτης εἶναι ἀγράμματος.

Γ'. Ἡ μυστικὴ διαθήκη, ἥτις γίνεται δι' ἐγγράφου μυστικοῦ ἢ δηλουμένου ὡς τοιούτου ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἐπὶ παρουσίᾳ 5 ἢ 7 μαρτύρων ἱκανῶν, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων· δύναται δὲ νὰ κατατεθῇ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, Μητρόπολιν ἢ Ἐπισκοπὴν, ἔνθα συντάσσεται παρὰ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐκπληροῦντος χρέη συμβολαιογράφου πρᾶξις καταθέσεως διαθήκης ἐπὶ τοῦ περικλείοντος τὴν διαθήκην φακέλλου, ἐν ᾗ πράξει δηλοῦται ἐπὶ παρουσίᾳ 7 ἢ 5 μαρτύρων ἱκανῶν, ὅτι ὁ διαθέτης εἶπεν ὅτι ὁ φάκελλος οὗτος περιέχει τὴν διαθήκην του γεγραμμένην ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς καὶ ὑπογεγραμμένην παρὰ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν παρόντων μαρτύρων. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, Μητροπολίτου, ἢ Ἐπισκόπου.

Ὑπάρχουσιν ἐκτὸς τούτων καὶ αἱ ἔκτακτοι ἢ προνομιοῦχοι διαθῆκαι, ὡς αἱ τοῦ τυφλοῦ, βωβοῦ, ἡ ἐν πανώλει, ἡ στρατιωτική, καὶ ἡ τῶν ἀνιόντων πρὸς τοὺς κατιόντας, αἵτινες εἶναι ἀπηλλαγμέναι τῶν μνησθεισῶν διατυπώσεων.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον εἶναι ἀνίκανοι εἰς σύνταξιν διαθήκης α') οἱ καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον, β') οἱ αἱρετικοὶ καὶ οἱ ἀποστάται, γ') οἱ ἄνηβοι πρὸ τοῦ 14ου ἔτους, αἱ ἄνηβοι πρὸ τοῦ 12ου ἔτους, δ') οἱ ὑπεξούσιοι, ε') οἱ μανιακοί, ς') οἱ κεκηρυγμένοι δικαστικῶς ἄσωτοι καὶ ἀπηγορευμένοι, ζ') οἱ Πατριάρχαι, Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι καὶ ἐν γένει οἱ Ἀρχιερεῖς. Καν. Ἐκλ. Ἀρχ. 10. 11 καὶ 12. Κλεὶς Καρ. σελ. 120 καὶ η) οἱ μοναχοί.

Σημειωτέον ὅτι αἱ τῶν μνησθεισῶν ἀνικανοτήτων αἱ ὑπὸ τὰ γράμματα β, δ, ς καὶ ζ ἀνικανότητες δὲν ἀπαντῶσιν ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ καὶ Γαλλικῷ δικαίῳ.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον τρία μόνον καθιεροῖ εἴδη διαθηκῶν τὰ ἑξῆς.

α') τὴν ὁλόγραφον διαθήκην, ἥτις δέον νὰ γραφῇ καθ' ὁλοκληρίαν, χρονολογηθῇ καὶ ὑπογραφῇ ἰδιαχείρως παρὰ τοῦ διαθέτου ἱκανοῦ πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτῆς c. c. 970

β') τὴν δημοσίαν διαθήκην, ἥτις γίνεται διὰ δημοσίου ἐγγράφου, ὑπαγορεύοντος τοῦ διαθέτου, γράφεται ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου, ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου, ἐκτὸς ἂν εἶναι ἀγράμματος ἢ ἀδυνατεῖ νὰ ὑπογράψῃ, ὅτε γίνεται μνεία τούτων, καὶ ὑπὸ τῶν μαρτύρων, ἐνηλίκων πολιτῶν Γάλλων ἐχόντων τὰ ἀστικά των δικαιώματα καὶ ἱκανῶν ἤτοι μὴ ὄντων κληροό-

SISMANOGLIO MEGARO

μων, μηδὲ συγγενῶν ἢ ἀγχιστέων μέχρι 4ου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου· δύναται ὅμως νὰ γίνῃ καὶ ἐνώπιον δύο συμβολαιογράφων, ὅτε καὶ δύο μόνον μάρτυρες ἀρκοῦσι c. c. 971 —975 καὶ 980.

γ') τὴν μυστικὴν διαθήκην, ἥτις γίνεται δι' ἐγγράφου μυστικοῦ γεγραμμένου καθ ὁλοκληρίαν ὑπὸ τοῦ διαθέτου, περιέχεται ἐν χάρτῃ ἐν φακέλλῳ κεκλεισμένῳ καὶ ἐνσφραγίστῳ καὶ προσάγεται οὕτως ἔχουσα εἰς τὸν συμβολαιογράφον ἐπὶ παρουσίᾳ 6 μαρτύρων τοὐλάχιστον· ἐπὶ τοῦ φακέλλου τοῦ περιέχοντος τὴν μυστικὴν διαθήκην συντάσσεται πρᾶξις προσαγωγῆς αὐτῆς, ἥτις ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου, τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου. c. c. 976.

Μυστικὴν διαθήκην δὲν δύναται νὰ συντάξωσιν οἱ μὴ γινώσκοντες ἢ μὴ δυνάμενοι ν'ἀναγινώσκωσι. αὐτ. 978.

Εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς διαθήκας δέον νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἐγκατάστασις κληρονόμου.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον ἔχει ἐπίσης διαθήκας προνομιούχους ἤτοι ἀπηλλαγμένας τῶν μνησθεισῶν διατυπώσεων· τοιαῦται εἶναι ἡ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ, ἡ γενομένη ἐν θαλάσσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ἢ ἐν ἐν ξέναις χώραις c. c. 981 καὶ ε.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον εἶναι ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης α') οἱ παράφρονες c. c. 901

β') οἱ μὴ ἔχοντες τὰ ἀστικά των δικαιώματα, 22, 902, γ') ὁ μὴ συμπληρώσας τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. 903.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς ὑποκαταστάσεως κληρονόμου, κληροδόχου καὶ καταπιστεύματος.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον οὐδὲν διατάττει περὶ τούτων, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ δικαίῳ, ὅπερ εἰδικὰς καθιεροῖ διατάξεις περὶ τούτων. Βασ. (35· 10) I. 34 'Αρμ.(5. 8) 3.

'Εν τῷ Γαλλικῷ δικαίῳ ἀπαντῶσιν ἐπίσης διατάξεις περὶ ὑποκαταστάσεων, ἀπαγορεύονται μόνον αἱ ὑποκαταστάσεις, δι' ὧν ὁ διαθέτης ἐπιβάλλει εἰς τὸν κληρονόμον του τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρήσῃ μέχρι τοῦ θανάτου τὰ κληροδοτηθέντα αὐτῷ καὶ νὰ τ'ἀποδώσῃ εἰς τὸ κατονομαζόμενον πρόσωπον, ἐὰν τοῦτο ἦναι ἱκανὸν νὰ λαμβάνῃ ταῦτα. 'Ιδὲ Mourlon Tom. II p. 459.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ἐγκαταστάσεως κληρονόμου.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον οὐδεμία ἀπαντᾷ διάταξις περὶ ἐγκαταστάσεως, ὡς ὁρίζεται ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ δικαίῳ, ἀφ' οὗ διαθήκη, κυρίως εἰπεῖν, δὲν ὑπάρχει παρὰ μουσουλμάνοις·

Τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον ἀπαιτοῦσιν ἐν πάσῃ διαθήκῃ ἐγκατάστασιν κληρονόμου διὰ

τρόπου σαφοῦς μηδεμίαν ἀφίνοντος ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ προσώπου του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ τῆς νομίμου μοίρας.

Αὕτη καθεροῦται ὑπὸ τοῦ Μουσουλμανικοῦ, Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ δικαίου διατεττόντων ἵνα αὕτη διατηρῆται ἀκεραία διὰ τοὺς νομίμους κληρονόμους. Τὸ ποσοστὸν ὅμως ταύτης διαφέρει εἰς τὰς τρεῖς ταύτας νομοθεσίας.

Τῷ ὄντι αὕτη ὁρίζεται εἰς τὰ 3]4 τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος διὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον. Οὕτως ἡ διαθέσιμος μερὶς εἶναι μόνον τὰ 3[4 αὐτῆς, κατὰ συνέπειαν πᾶσα διάταξις διαθήκης ὑπερβαίνουσα τὸ τρίτον τοῦτο εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, ἐκτὸς ἐὰν οἱ δικαιοῦχοι ἀναγνωρίζωσι τὴν διάταξιν ταύτην. Ἴδε Κληρ. δ. Καραβ. ἄρθρ. 140 καὶ ἑ.

Ἡ νόμιμος μοῖρα τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου διαφέρει, καθόσον οἱ κληρονόμοι τοῦ διαθέτου εἶναι οἱ κατιόντες ἢ οἱ ἀνιόντες του καὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί του, ἢ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα του, καὶ ποικίλλει ἀναλόγως τῷ ἀριθμῷ τῶν τέκνων ἅτινα ἀφῆκεν ὁ κληρονομούμενος. Τῷ ὄντι ἡ νόμιμος μοῖρα τῶν κατιόντων εἶναι τὸ τρίτον τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ θανόντος ἀφήσαντος τρία τέκνα, καὶ τὸ ἥμισυ, ἐὰν ἀφῆκε πλέον τῶν τριῶν τέκνων. Νε. 18. κεφ. 1 καὶ 3. Ἐν τοιαύτῃ εριπτώσει ἡ διαθέσιμος μερὶς εἰς τὴν 1ην περίπτωσιν εἶναι τὰ 2]3 καὶ εἰς τὴν δευτέραν τὸ ἥμισυ.

Ἡ νόμιμος μοῖρα τῶν ἀνιόντων καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς εἶναι πάντοτε τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου μερίδος των. Νε. 118· κατὰ συνέπειαν ἡ διαθέσιμος μερὶς εἶναι τὰ 3]4.

Ἡ νόμιμος μοῖρα τῆς ἀπόρου καὶ ἀπροίκου χήρας εἶναι ἀνδρικὴ μὲν μοῖρα, ἐὰν συντρέχῃ αὕτη μετὰ πλειόνων τῶν τριῶν κατιόντων τοῦ συζύγου καταγομένων ἐκ γάμου του προγενεστέρου ἢ τοῦ αὐτοῦ, τὸ 1]4 δὲ τῆς περιουσίας του, ἐὰν αὕτη συντρέχῃ μετὰ 3 ἢ ὀλιγωτέρων κατιόντων τοῦ συζύγου, ἢ μετ' ἄλλων συγγενῶν αὐτοῦ, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν ἐπηρεάζει ποσῶς τὸ 1]4 τῆς ἀπόρου καὶ ἀπροίκου χήρας Νε. 53. κεφ. 6. Νε. 116. κεφ. 5. Νε. 106. Ἀρμ. (5. 8.) 81. 82. Κατὰ συνέπειαν ἡ διαθέσιμος μερὶς εἶναι τὸ μένον μετ' ἀφαίρεσιν ἀνδρικῆς μοίρας εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν καὶ τῶν 3]4 τῆς περιουσίας εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν.

Ἡ νόμιμος μερὶς τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου διαφέρει, καθόσον πρόκειται περὶ κατιόντων ἢ ἀνιόντων καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς καὶ ποικίλλει κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων, ἅτινα ἀφῆκεν ὁ διαθέτης.

Τῷ ὄντι ἡ νόμιμος μερὶς τῶν κατιόντων τοῦ κληρονομουμένου εἶναι τὸ 1]2 τῆς περιουσίας του, ἐὰν ἀφῆκεν ἓν τέκνον, τὰ δύο τρίτα, ἐὰν ἀ-

SISMANOGLIO MEGARO

φῆκε δύο τέκνα καὶ τὰ 3]4 ἐὰν ἀφῆκε 3 ἢ πλείω τέκνα. c. c. 913. Κατὰ συνέπειαν ἡ διαθέσιμος μερὶς εἶναι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ 1]2 τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ 1]3 καὶ εἰς τὴν τρίτην τὸ 1]4.

Ἡ νόμιμος μερὶς τῶν ἀνιόντων τοῦ θανόντος εἶναι τὸ 1]2 τῆς περιουσίας του, ἐὰν ἀφῆκε κατιόντας εἰς τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν γραμμήν, καὶ τὸ 1]4 ἐὰν ἀφῆκε κατιόντας εἰς τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν μόνον c. c. 915· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ διαθέσιμος μερὶς εἶναι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ 1]2, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ 3[4.

Οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ δὲν ἔχουσι νόμιμον μερίδα ἐναντίον πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου, κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ποσῶς κληρονόμοι μεριδοῦχοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῶν ἐπὶ ἐλαττώσει τῶν κληροδοτημάτων ἀγωγῆς.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον πᾶς κληρονόμος τοῦ θανόντος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κληροδοτήματος, ἐφ' ὅσον ὑπερβαίνει τὸ 1]3 τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ θανόντος καὶ οὐδεμία ὑπάρχει πρὸς τοῦτο εἰδικὴ ἀγωγὴ ἴδιον φέρουσα ὄνομα.

Οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ καὶ Γαλλικῷ δικαίῳ· κατ' ἐκεῖνο οἱ κατιόντες καὶ ἀνιόντες καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ δύνανται νὰ ζητήσωσι

τὴν ἐλάττωσιν τῶν κληροδοτημάτων μέχρις οὗ ἡ ἄνωθι ἐνδειχθεῖσα νόμιμος αὐτῶν μερὶς συμπληρωθῇ. Βασ. (39. 1.) 38· (5. 9.) 4. Νε. 18 κεφ. 3. Κατὰ τοῦτο δὲ ἤτοι τὸ Γαλλικὸν δίκαιον ἡ ἐλάττωσις τῶν κληροδοτημάτων δύναται νὰ ζητηθῇ παρὰ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων. c. c. 921.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καθιεροῖ ἰδίαν ἀγωγὴν ὀνομαζομένην Φαλκιδιανὴν Falcidienne, ἥτις δύναται νὰ κινηθῇ παρὰ παντὸς ἀμέσου κληρονόμου ἢ μεριδιούχου καὶ τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι νὰ ἐλαττώσῃ τὰ κληροδοτήματα μέχρις οὗ συμπληρωθῇ ἡ φαλκιδιανὴ μοῖρα ἤτοι τὸ 1[3 τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ θανόντος, ἐὰν οὗτος ἔχῃ μέχρι 3 τέκνων, καὶ τὸ 1]2, ἐὰν ἔχῃ πλείω τῶν 3 τέκνων. Νε. 18. κεφ. 1. Νε. 39 κεφ. 1. Νε. 89 κεφ. 12. § 3. Νε. 118 κεφ. 1. Ἀρμ. (5· 9) 2. 3.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι πολλαὶ κληρονομικαὶ διατάξεις δὲν ὑποβάλλονται εἰς φαλκίδευσιν, ἂν ὁ διαθέτης ἀπαγορεύσῃ ταύτην ρητῶς ἢ σιωπηρῶς κατὰ τρόπον ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς διαθήκης. Ἰδὲ τῶν ἐν Τουρκίᾳ Πατριαρχείων τὰ δίκαια καὶ προνόμια σελ.

Τοιαῦται εἶναι ἡ στρατιωτικὴ διαθήκη, ἡ κληρονομία, ἧς οἱ δικαιοῦχοι παρῃτήθησαν τοῦ φαλκιδίου τετάρτου, τὰ ἀγαθοεργὰ ἢ ἀναπαλλοτρίωτα κληροδοτήματα, τὰ χρέη, τ' ἀποκρυβέντα κληροδοτήματα παρὰ τοῦ κληρονόμου, πᾶν ὅτι ἐχορηγήθη εἰς τὴν γυναῖκα, τὸ εἰς τὴν γυναῖκα δοθὲν κληροδότημα, τὸ ἀπολεσθὲν ἐξ αἰτίας τοῦ

SISMANOGLIO MEGARO

κληρονόμου κληροδότημα, τὸ οἰκογενειακὸν κληροδότημα, αἱ μεταξὺ ζώντων δωρεαί. Βασ. (41. 1) 1. 6. 10. 29. 45. 95. 100. 110. 113. Νε. 1 κεφ. 2. § 2. Ἀρμ. (5. 9) 4. 23. 30. Νε. 1. 131 κεφ. 12. Βασ. (39. 1) 58. (47. 3) 42.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον οὐδεμίαν ἔχει πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέραν ἀγωγὴν καὶ ἀρκεῖται εἰς τὴν συνήθη ἀγωγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤʹ.

Περὶ ἀποκληρώσεως.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον δὲν ἀναγνωρίζει ποσῶς εἰς τὸν διαθέτην τὸ δικαίωμα τῆς ἀποκληρώσεώς τινος τῶν νομίμων κληρονόμων του· κατὰ συνέπειαν πᾶσα γενομένη ἀποκλήρωσις εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα ἀπέναντι τοῦ νόμου.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἀναγνωρίζει εἰς τὸν διαθέτην τὸ δικαίωμα τῆς ἀποκληρώσεώς τινος τῶν κληρονόμων του, ἀλλὰ μόνον διά τινα τῶν λόγων, οἵτινες ρητῶς ἀναγράφονται ἐν τῷ νόμῳ. Νε. 115 κεφ. 3. Βασ. (35. 8) 36. Ἀρμ. (5. 10) 1.

Τὸ Γαλλικὸν ἀναγνωρίζει ἐπίσης τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν διαθέτην ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ ὁρίσῃ τινὰ ὡς κληρονόμον του. [Baudry-Lacantiuene. Pr. dr. C. Tom. III 1045.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζʹ.

Περὶ προσαυξήσεως

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον διατάττει, ἵνα ἐν περιπτώσει προαποβιώσεώς τινος τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων ἢ συντρεχόντων πρὸ τοῦ διαθέτου, ἡ μερὶς τοῦ προαποβιώσαντος ἐπαυξάνει τὴν τοῦ ἐπιζῶντος συγκληρονόμου του καὶ ἡ τοῦ θνήσκοντος κληροδόχου τὴν τοῦ ἐπιζῶντος συγκληροδόχου του.

Ἐὰν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης καὶ ὑπάρχωσι συγκληρονόμοι ἢ συγκληροδόχοι, ἡ τοῦ θανόντος μερὶς ἐπαυξάνει τὴν τοῦ ἐπιζῶντος συγκληρονόμου ἢ συγκληροδόχου του· ἐν ἐλλείψει τινὸς τούτων ἡ μερὶς τοῦ θανόντος ἐπαυξάνει τὴν τῶν κληρονόμων του ἐν γένει.

Ἰδοὺ τίνας καθιεροῖ διαφόρους ἀρχὰς τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον.

Ἡ μερὶς ἑνὸς ἢ πλειόνων κληρονόμων ἐγκατεστημένων ὁμοιοτρόπως ἄνευ ὁρισμοῦ μερίδος καὶ ἐν τῇ αὐτῇ φράσει, ἅμα τῇ ἐλλείψει του ἢ των, ἐπαυξάνει τὴν τῶν ἄλλων συγκληρονόμων κατ᾽ ἴσας μερίδας· Βασ. (2. 2.) 37.

Ἡ μερίς τινος τῶν κληρονόμων ἐπὶ ὡρισμένων πραγμάτων ἄνευ ὁρισμοῦ μερίδος, ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, ἐπαυξάνει τὴν τῶν ἄλλων συγκληρονόμων ἀναλόγως τῇ μερίδι αὐτῶν. Πανδ. (50. 16) 142.

Ἐὰν ἡ ἐγκατάστασις τῶν κληρονόμων ἐγένετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐν φράσεσι κεχωρισμέναις καί τις ἐξ αὐτῶν ἐλλείψῃ, ἡ μερίς του ἐπαυξάνει ἐξίσου τὴν τῶν ἄλλων κληρονόμων τῶν ἡνωμένων μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τῇ αὐτῇ φράσει. Βασ. (35. 9) 53 § 4. 60.

Ἐὰν ἡ ἐγκατάστασις ἐγένετο χωριστὰ καί τις ἐκ τούτων ἐλλείψῃ ἡ μερίς του ἐπαυξάνει τὴν τῶν ἄλλων κληρονόμων τῶν ἐγκατεστημένων μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ φράσει· οὗτοι θεωροῦνται ὡς ἓν πρόσωπον καὶ λαμβάνουσιν ὁμοῦ μίαν μερίδα ἣν διανέμονται μεταξύ των. Βασ. (35. 10) 3. 7. § 3, 39 § 5. 42. § 2.

Ἐάν τις τῶν ἐν τῇ αὐτῇ φράσει ἐγκατεστημένων κληρονόμων ἐλλείψῃ πρὸ τῆς ἀποκτήσεως τοῦ κληροδοτήματος, ἡ μερὶς του ἐπαυξάνει ἐξίσου τὴν τῶν ἄλλων συγκληροδόχων τῶν ἡνωμένων αὐτῷ ἐν τῇ αὐτῇ φράσει.

Ἡ μερὶς κληροδόχου ἐγκατεστημένου χωριστά, ἐὰν ἐλλείψῃ, ἐπαυξάνει τὴν τῶν ἄλλων συγκληροδόχων τῶν ἡνωμένων μετ' αὐτοῦ ἀναλόγως τῇ μερίδι ἑκάστου· ἐν ἐλλείψει ἄλλων συγκληροδόχων ἐπαυξάνει τὴν τοῦ κληρονόμου τοῦ μὴ ἔχοντος κληροδότημα.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον καθιεροῖ τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ μερὶς τοῦ παραιτουμένου ἐπαυξάνει τὴν τῶν συγκληρονόμων του καὶ ἐν ἐλλείψει περιέρχεται εἰς τὸν ἑπόμενον βαθμόν. c. c. 786.

Ἡ μερὶς κληρονόμου μετὰ πλειόνων συνδεδεμένων, ἐὰν ἐλλείψῃ, ἐπαυξάνει τὴν τῶν ἐπιζώντων. c. c. 1044. § 1.

Τὸ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ διατάξει γενόμενον κληροδότημα εἰς πλείους κληροδόχους, ἄνευ ὁρισμοῦ τῆς μερίδος ἑκάστου αὐτῶν ἐν τῷ κληροδοτηθέντι πράγματι θεωρεῖται γενόμενον ἡνωμένως. c. c. 1044.

Τὸ αὐτὸ χωρεῖ, καὶ ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει τὸ κληροδοτηθὲν πρᾶγμα δὲν εἶναι δεκτικὸν διαιρέσεως. c. c. 1045.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ συνεισφορᾶς.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον οὐδὲν διατάττει περὶ ταύτης, ἤτοι περὶ τῆς ὑποχρεώσεως ἑκάστου κληρονόμου ὅπως συνεισφέρῃ εἰς τὴν κληρονομίαν κατ' εἶδος ἢ εἰς χρήματα πᾶν ὅ,τι ἔλαβε παρὰ τοῦ θανόντος καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ δι' οἱονδήποτε λόγον.

Ὁ λόγος τῆς ἐλλείψεως ταύτης εἶναι ὅτι πᾶν πρᾶγμα δοθὲν εἴς τινα κληρονόμον δι' οἱονδήποτε λόγον θεωρεῖται ὡς πλήρης καὶ ἀπόλυτος ἰδιοκτησία τοῦ λαβόντος αὐτό, ὅστις δὲν εἶναι ποσῶς ὑπόχρεως νὰ τὸ συνεισφέρῃ.

Ἡ ἐναντία ἀρχὴ καθιερώθη εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον· σχετικῶς πρὸς ἐκεῖνο. Ἰδὲ Βασ. (41. 7) 2. Νε. 18 κεφ. 3. Ἁρμ. (6. 8) 29.

Ἐν τούτοις τινὰ κληροδοτήματα δὲν ὑπά-

SISMANOGLIO MEGARO

γονται εἰς συνεισφορὰν καὶ μνημονεύονται ρητῶς ἐν τῷ νόμῳ. Βασ. (4. 7) 1 § 16. Ἀρμ. (5. 8) 24—26. π. χ. αἱ μεταξὺ ζώντων δωρεαί, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ δωρεά τις διά τινα αἰτίαν· Βασ. (41.7) 28. Ἀρμ. (5. 8) 30. τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἱονεὶ στρατιωτικὸν χρημάτιον. Βασ. (41.7) 1. § 15. πᾶν ὅ,τι ἀπηλλάγη παρὰ τοῦ διαθέτου ἀπὸ τῆς συνεισφορᾶς, Νε. 18. κεφ. 6. ἡ ἄνευ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικὸς ἀπολεσθεῖσα προίξ. Νε. 7 κεφ. 6. § 12. Ἀρμ. (5. 8) 28· τὰ χρέη Βασ. (41. 7) 10 23. τὰ ἔξοδα τῆς προικὸς αὐτόθι 12 § 5· πᾶν τὸ ἀποκτηθὲν μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν πραγμάτων, ἅτινα συνεισηνέχθησαν· ἡ μητρικὴ κληρονομία διὰ τὴν θυγατέρα, ἐὰν πρόκειται περὶ τῆς εἰσφορᾶς ἐν τῇ πατρικῇ κληρονομίᾳ. Ἀρμ. (5. 8) 34.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς συνεισφορᾶς, ὡς προερρέθη, καθιεροῦται καὶ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου. c. c. 843.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον δὲν ὑπόκεινται εἰς συνεισφορὰν : τὰ ὡς ἐξαίρετα γενόμενα ρητῶς κληροδοτήματα καὶ αἱ δωρεαὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ἀπαλλαγῆς c. c. 843. § 2. μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς διαθεσίμου μοίρας, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὸ περιπλέον· c. c. 844· τὸ γενόμενον κληροδότημα εἰς τὸν παραιτηθέντα τῆς κληρονομίας κληρονόμον. c. c. 843.

τὰ εἰς τὸν ἕνα τῶν συζύγων γενόμενα κληροδοτήματα· 849· τὰ ἔξοδα τροφῆς, συντηρήσεως, ἐκπαιδεύσεως καὶ μαθητείας, τὰ συνήθη ἔξοδα

ἀποστολῶν, τὰ τοῦ γάμου ἔξοδα καὶ τὰ συνήθη δῶρα. 852· πᾶν ὅ,τι προέρχεται ἐκ συνεταιρισμοῦ διὰ δημοσίου ἐγγράφου ἄνευ δόλου μεταξὺ τοῦ θανόντος καὶ ἑνὸς τῶν κληρονόμων του. 853. οἱ καρποὶ καὶ οἱ τόκοι τῶν εἰς συνεισφορὰν ὑποκειμένων πραγμάτων. 856.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν καὶ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ συνεισφορὰ γίνεται κατ' εἶδος ἢ διὰ τῆς λήψεως ὀλιγωτέρων πραγμάτων ἢ ποσῶν ἐκ τῆς κληρονομίας. 858.

Ἐν περιπτώσει εἰσφορᾶς ἀκινήτου ὁ κάτοχος δύναται νὰ κατέχῃ αὐτὸ μέχρι τῆς πραγματικῆς πληρωμῆς τῶν δαπανῶν καὶ βελτιώσεών του. 867·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ Κωδικέλλου.

Ὁ Κωδίκελλος εἶναι νομοθετικὸν πλάσμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου μὴ ὑπάρχον ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ καὶ Γαλλικῷ δικαίῳ.

Ὁ λόγος τῆς μὴ ὑπάρξεως ταύτης εἶναι ὅτι παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ὁ κωδίκελλος διαφέρει τῆς διαθήκης, καθόσον οὗτος δὲν περιεῖχε ποσῶς ἐγκατάστασιν κληρονόμου, ἥτις μόνον διὰ διαθήκης, ἠδύνατο νὰ γίνῃ.

Οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῷ Μουσουλμανικῷ καὶ Γαλλικῷ δικαίῳ· δι' ἐκεῖνο ἡ ἐγκατάστασις κληρονόμου δὲν ὑπάρχει· ταύτην κάμνει ὁ νόμος, οὐδαμῶς δ' ὁ ἄνθρωπος.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν ὅτι

ἡ διαθήκη δύναται νὰ κάμῃ μόνον κ λ η ρ ο δ ό χ ο υ ς, οἵτινες καλοῦνται γ ε ν ι κ ο ὶ μέν, ἐὰν ἦνα ἐγκατεστημένοι ἐπὶ πάσης τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος, μ ε ρ ι κ ο ὶ δέ, ἐὰν λαμβάνωσι μόνον μέρος τῆς περιουσίας ταύτης.

Τοιούτῳ τρόπῳ εἰς τὰς δύο ταύτας περιπτώσεις δὲν ὑπάρχει ποσῶς ἀνάγκη κωδικέλλου. Ἰδοὺ διατὶ τὸ Γαλλικὸν καὶ Μουσουλμανικὸν δίκαιον οὐδὲν διατάττουσι περὶ κωδικέλλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ διανομῆς τῆς ἐκ διαθήκης κληρονομίας.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ἐν πρώτοις πληρώνονται τὰ τῆς κηδείας ἔξοδα, εἶτα τὰ ἀνεγνωρισμένα χρέη τοῦ θανόντος, ἐν οἷς τὴν πρώτην κατέχουσι θέσιν τὰ γενόμενα κατὰ τὴν ὑγείαν του κατὰ πρῶτον καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐκ τοῦ περισσεύματος τὰ συναφθέντα κατὰ τὴν ἀσθένειάν του. Μεδζ. ἄρθρ. 1002· κατόπιν πληρώνονται τὰ ἔγκυρα κληροδοτήματα τοῦ κληρονομουμένου μέχρι τοῦ τρίτου τῆς καθαρᾶς αὐτοῦ περιουσίας· ἐκ τοῦ ὑπολοίπου ἀφαιροῦνται κατὰ πρῶτον αἱ μερίδες τῶν συντρεχόντων κληρονόμων, τὸ δὲ μένον ποσὸν διανέμεται μεταξὺ τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων κατὰ τὰς ἐν τῷ ἐν σελίδι 51 ἑ. πίνακι τῶν κληρονομικῶν τάξεων ἀναφερομένας μερίδας των.

Ἡ διανομὴ τῆς κληρονομίας κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον γίνεται διὰ τῆς περὶ κλήρου ἀγωγῆς

hereditatis petitio ἀπευθυνομένης κατὰ παντὸς κατόχου αὐτῆς εἴτε κληρονόμου εἴτε μὴ μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον ρυθμίζει τὰ τῆς διανομῆς ταύτης κατὰ τὰ ἄρθρα 855 καὶ ἑπ. καθιεροῦν εἰδικὴν ἀγωγὴν περὶ διανομῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Περὶ ἐκτελεστῶν διαθήκης

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον, ὡς καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικόν, καθιεροῦσι τὴν ἀρχὴν τοῦ διορισμοῦ ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐκτελεστῶν διαθήκης, δηλαδὴ ἐπιτρόπων ἰδίας φύσεως sui generis ἐντεταλμένων παρὰ τοῦ διαθέτου νὰ ἐκτελέσωσι τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης του· ἐὰν ἦναι πολλοί, δέον νὰ ἐνεργῶσιν ἀπὸ κοινοῦ· ἐν περιπτώσει διαφωνίας τὸ δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ τοῦ πρακτέου. Βασ. (35. 2) 1. 15. Νε. ἀρ. 68. c. c. 1025.

Κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον ὁ δικαστὴς δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ διορίσῃ ἕνα ἐκτελεστὴν διαθήκης ἢ νὰ ὀνομάσῃ καὶ ἕτερον παρ' αὐτῷ Μεδζ. ἄρθ. 974· ὁ νόμος ἀναγράφει τίνα πρόσωπα δέον νὰ ὀνομασθῶσι· τοιαῦτα δ' εἶναι: ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ θανόντος· ἐν ἐλλείψει ὁ πατήρ του· ἐν ἐλλείψει ὁ πάππος του· ἐν ἐλλείψει ὁ πρεσβύτερος τῶν πλαγίων κληρονόμων ἐξ ἀρρενογονίας καὶ τέλος ὃν ὁ δικαστὴς ἤθελεν κρίνει κατάλληλον κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ὅλα τὰ ἔξοδα ἐκτελέσεως διαθήκης τινὸς βαρύνουσι τὴν κληρονομίαν.

Ὁ ἐκτελεστὴς δέον πρὸ παντὸς νὰ κάμῃ ἀπογραφὴν τῆς κληρονομίας καὶ εἶτα νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ διανομῆς αὐτῆς.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ ἀπογραφὴ δέον νὰ γίνηται ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομουμένου. Πανδ. (26. 7) 7. πρ. Κωδ. (1.4) 27. (5. 37) 24. (5. 51) 13 (5. 70.) 7. § 6.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν δικαιον ἀνήλικος, οὐδὲ γυνὴ ἔγγαμος δὲν δύνανται νὰ ἦναι ἐκτελεσταὶ διαθήκης c. c. 1028 — 1030. Δέον ὁ ἐκτελεστὴς νὰ σφραγίσῃ καὶ ἀπογράψῃ τὴν κληρονομίαν καὶ ἐποπτεύῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης· 1031 δὲν δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ἰδιότητά του ταύτην εἰς τοὺς κληρονόμους του 1032. Ἐὰν ὑπάρχωσι πολλοὶ ἐκτελεσταί, καὶ εἷς δύναται νὰ ἐνεργῇ ἐν ἐλλείψει τῶν ἄλλων· 1033· τὰ ἔξοδα σφραγίσεως, ἀπογραφῆς, λογ]σμῶν κτλ. βαρύνουσι τὴν κληρονομίαν 1034.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ΄.

Περὶ ἑρμηνείας τῶν διαθηκῶν

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον καθιεροῖ τοὺς ἑξῆς κανόνας ἑρμηνείας τῶν διαθηκῶν.

Εἶναι ἄκυρος ἡ διαθήκη τοῦ γενομένου παράφρονος μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης, ἐὰν ἐπέζησεν οὕτως ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἀπέθανε κατόπιν.

Εἶναι ἔγκυρος ἡ διαθήκη τινὸς ἐπιθανατίως ἀσθενοῦντος καὶ ἀποθανόντος συνεπείᾳ τῆς ἀσθενείας ταύτης ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, χωρὶς ν' ἀφήσῃ νομίμους κληρονόμους.

Εἶναι ἔγκυρος ἡ διαθήκη ἡ διαθέτουσα πλέον τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου, ἐὰν οἱ κληρονόμοι συναινῶσιν εἰς τοῦτο καὶ ἀποδέχωνται αὐτήν, ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ συγγενής τις, μηδὲ νόμιμος κληρονόμος. Μεδζ· ἀριθ. 51. Σχολ. 1051. Ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ διαθήκη περιορίζεται εἰς τὸ τρίτον τῆς κληρονομίας κατ' ἀναλογίαν εἰς ἕκαστον κληροδότημα.

Κληροδότημα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἐννοεῖ πάντοτε τοιούτους ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος καὶ θρησκείας.

Κληροδότημα ὑπὲρ ἱδρύσεως σχολῶν ἢ κρήνης εἰς μέρος τι, ἔνθα εἶναι ἀδύνατον τοιοῦτό τι, ἐκτελεῖται εἰς τὸ πλησιέστερον τοῦ ὑποδειχθέντος μέρος.

Ἐὰν τὸ ποσὸν κληροδοτήματός τινος πρὸς ἵδρυσιν σχολῆς δὲν εἶναι ἀρκετόν, τοκίζεται τοῦτο μέχρις οὗ τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι ἀνατοκιζόμενοι ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν τοιαύτην ἵδρυσιν.

Ἐὰν τὸ ποσὸν κληροδοτήματος ὡρισμένου διά τινα σκοπὸν ἀγαθοεργὸν ἀφίνῃ περίσσευμά τι, τοῦτο ἐπαυξάνει τὴν κληρονομίαν, ἥτις διαθέτει περὶ αὐτοῦ κατὰ βούλησιν.

Εἶναι ἄκυρος διαθήκη ἀνακληθεῖσα προφορικῶς ἢ σιωπηρῶς.

Θεωροῦνται ὡς δηλοῖντα ἀνάκλησιν διαθήκης

γεγονότα τινά· τοιαῦτα εἶναι ἡ μεταβολὴ τοῦ σίτου εἰς ἄλευρα, τοῦ μουλκίου εἰς βακούφιον, τοῦ γηπέδου εἰς κτίριον, τοῦ ἀμπελῶνος εἰς ἐλαιῶνα, ἡ πώλησις τοῦ κληροδοτηθέντος πράγματος, ἡ ἀνάμιξις αὐτοῦ μετ' ἄλλου ἀντικειμένου, ἡ ἐνεχυρίασις αὐτοῦ, ἡ διάθεσις ὑπὲρ ἄλλου, ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ βλάβη τοῦ κληροδοτηθέντος· καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονός, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ κάτωθι.

Ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ βλάβη τοῦ κληροδοτηθέντος πράγματος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου διὰ σφάλμα ἢ ἀμέλειαν τῶν κληρονόμων δὲν ἀκυροῦσι τὸ κληροδότημα, ἀλλὰ δικαιοῦσι τὸν κληροδόχον ν' ἀποζημιωθῇ διὰ τοῦτο.

Ἡ ὁμολογία τοῦ διαθέτου ὅτι τὸ δεῖνα πρόσωπον δὲν εἶναι συγγενής του εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἄλλους κληρονόμους γνωστούς· τὸ Δημόσιον δὲν δύναται ποσῶς ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην. Μεδζ. ἄρθ. 1596.

Ἡ ὀνομασία τέκνων εἰς κληροδοτήματα ἱδρύσεως βακουφίου ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐγγόνους, ἐὰν ἐκεῖνα δὲν ὑπάρχωσι. Μεδζ. ἄρθ. 60 σχολ.

Ἡ κληροδοσία οἰκίας εἴς τινα, διὰ νὰ κατοικῇ ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ θανάτου του, εἶναι ἔγκυρος, ζῶντος αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ἀξία τῆς οἰκίας εἶναι ἀνωτέρα τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου· μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ οἰκία θὰ παραδίδηται εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ διαθέτου. Ἐὰν ἡ ἀξία τῆς οἰ-

κίας ἦναι ἀνωτέρα κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου, ὁ κληροδόχος θὰ κατοικήσῃ τὸ ἥμισυ τῆς οἰκίας ταύτης, ἐκτὸς ἐναντίας συμφωνίας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Τὸ κληροδότημα ἐξοφλήσεως καὶ ἀπαλλαγῆς χρέους τινὸς ρυθμίζεται ἀναλόγως τῇ περιουσίᾳ τοῦ διαθέτου ὡς ἑξῆς:

Ἐὰν τὸ χρέος εἶναι ἴσον ἢ κατώτερον τοῦ τρίτου τῆς κληρονομίας, τὸ χρέος ἀποσβέννυται· ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὸ τρίτον τοῦτο, τὸ χρέος ἀποσβέννυται μέχρι τοῦ τρίτου αὐτοῦ καὶ μόνον τὸ λείψανον αὐτοῦ ἀναζητεῖται.

Αἱ ἀδύνατοι ἢ ἐναντίαι εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ εἰς τὸν νόμον αἱρέσεις διαθήκης τινὸς θεωροῦνται ἄκυροι καὶ μὴ οὖσαι· τοιαῦται εἶναι αἱ αἱρέσεις χηρείας, ἀγάλματος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διαθέτου καὶ αἱ παρόμοιοι αἱρέσεις.

Ἡ μεταγενεστέρα διαθήκη ἀκυροῖ τὴν προγενεστέραν.

Κληροδότημά τι δέον νὰ λαμβάνηται καὶ ἐκτελῆται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου, ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ ἀνάγκην ἑρμηνείας, ὅτε ἐφαρμόζονται οἱ προμνησθέντες ἑρμηνευτικοὶ κανόνες.

Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καθιεροῖ ἐπίσης τοὺς ἑπομένους ἑρμηνευτικοὺς κανόνας τῶν διαθηκῶν.

Αἱ ἀναβλητικαί, δυναταὶ καὶ νόμιμοι αἱρέσεις ἐπιτρέπονται ἐν τῇ διαθήκῃ. Βασ. (35. 14) 3. 60.

Αἱ διαλυτικαί, ἀδύνατοι, παράνομοι καὶ κατα-

γέλαστοι αἱρέσεις θεωροῦνται ὡς μὴ γεγραμμέναι καὶ ἄκυροι. Βασ, (28. 7) 14.

Παράνομος αἵρεσις ἐπιβληθεῖσα ἀκυροῖ τὴν διαθήκην. Βασ. (35. 12) 15.

Ἡ αἵρεσις τῆς χηρείας ἑκατέρωθεν εἶναι ἰσχυρά· τὸ καταλειφθὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἐπὶ ἐγγυήσει ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ἐν περιπτώσει γάμου. Νε. 22 κεφ. 43 καὶ 44.

Ἐν περιπτώσει πολλῶν ἀπαιτήσεων καὶ χρεῶν καὶ πολλῶν κληρονόμων, χωρεῖ διανομὴ κατὰ λόγον τῶν μερίδων αὐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν τὸ κληροδότημα ἦναι ἀδιαίρετον, ὅτε ἕκαστος αὐτῶν ὀφείλει τὸ ὅλον. Βασ. (44. 6) 7.

Διαθήκη μὴ τελειωθεῖσα καὶ ἐν σχεδίῳ μείνασα θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα δι' ὅλους τοὺς ἐν αὐτῇ ἐγγεγραμμένους κληρονόμους καὶ κληροδόχους. Βασ. (35. 1) 30 Ἀρμ. (5. 1) 4.

Πᾶν τὸ διαγραφὲν καὶ σχισθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις εἶναι ἄκυρον, ἐκτὸς ἐὰν ταῦτα ἐγένοντο ἐν γνώσει τοῦ διαθέτου. Βασ. (35. 7) 1.

Ἡ ἐγκατάστασίς τινος ὡς κληρονόμου λόγῳ τῆς ἀδελφικῆς ἰδιότητός του, χωρὶς νὰ ἦναι ἀδελφός, εἶναι ἄκυρος. Βασ. (35. 13) 17.

Πᾶν τὸ ἔν τινι διαθήκῃ γεγραμμένον διὰ τρόπου ἀμφιβόλου δέον νὰ ἑρμηνεύηται ἐπιεικῶς, πᾶν δὲ μὴ νοούμενον δέον νὰ θεωρῆται ὡς ἄγραφον, καὶ τὰ ἀντιφατικὰ ὡς ἄκυρα. Βασ. (2. 3) 73. 188. Ἀρμ. (5. 1) 46. 47.

Ἡ ἐγκατάστασις πολλῶν κληρονόμων ἢ κληροδόχων ἄνευ ὁρισμοῦ μερίδων δέον νὰ θεωρῆται ὡς γενομένη κατ' ἴσας μερίδας. Βασ. (35.9) 13. Ἀρμ. (5. 8) 62.

Διαθήκη ἔγκυρος μεταγενεστέρα ἀκυροῖ καὶ ἀνακαλεῖ διαθήκην προγενεστέραν. Βασ. (35.2) 16. §. 3. Ἐὰν θέλῃ τις ν' ἀλλάξῃ διαθήκην ὑπάρχουσαν, ὀφείλει νἀλλάξῃ ταύτην ὁλόκληρον. Οὐχ ἧττον δύναταί τις διά τινος προσθήκης νὰ διασαφηνίσῃ καὶ ἐξηγήσῃ διάταξίν τινα μὴ σαφῆ. Βασ. (35. 1) 22 §. 2.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον δέον ν' ἀκολουθήσῃ τις τοὺς ἑρμηνευτικοὺς κανόνας τῆς θελήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'.

Περὶ ἀγωγῶν κατὰ διαθηκῶν.

Τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον παρέχει εἰς πάντα κληρονόμιον ἀναγκαῖον ἢ συντρέχοντα δύο ἀγωγὰς κατὰ μιᾶς διαθήκης, τὴν μὲν περὶ ἀκυρότητος γενικῆς λόγῳ ἐλλείψεως τύπου ἢ οὐσίας, τὴν δὲ περὶ ἀκυρότητος μερικῆς. Αἱ δύο αὗται ἀγωγαὶ παραγράφονται μετὰ 15 ἔτη. Μεδζ. ἄρθ. 1660.

Τὸ Ρ. δίκαιον καθιεροῖ τρεῖς τὰς ἑξῆς ἀγωγάς:

α) Ἡ ἐπὶ ἀκυρότητι δι' ἔλλειψιν τύπου ἢ οὐσίας, ἥτις κινεῖται παρὰ παντὸς ἐνδιαφερομένου κατὰ παντὸς κληρονόμου ἢ ἐκτελεστοῦ διαθήκης ἢ κατόχου περιουσίας τοῦ διαθέτου.

Βασ. (39. 1) 48. Ἀποφ. Μ. Σ. 6 (1876), 20 (1877), 26 Ἰουνίου 1891, καὶ 233 τοῦ 1894. Καθίσταται νόμῳ ἀπαράδεκτος, ἂν ὁ κινήσας τὴν ἀγωγὴν ἀπεδέχθη καὶ ἐξετέλεσε τὴν διαθήκην, ἐκτὸς ἂν ὑπῆρξε δόλος. Ἀποφ. Μ. Σ. 20 τοῦ 1877, 218 τοῦ 1894 καὶ 303 τοῦ 1896. Ἡ ἀγωγὴ αὕτη παραγράφεται μετὰ 30 ἔτη. Βασ. (50. 14) 15.

β) Ἡ κατὰ διαθήκης τινὸς ὡς ἀστόργου ἀγωγή, ἥτις δύναται νὰ κινηθῇ παρὰ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων τοῦ διαθέτου διὰ μὴ ἐγκατάστασιν, μὴ ἀποκλήρωσιν ἢ ἀποκλήρωσιν ἄνευ νομίμου τινὸς λόγου, παρὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς δι᾿ ἐγκατάστασιν προσώπων αἰσχρῶν ἢ κακῆς ζωῆς. Βασ. (39. 1) 5, 6, 26, 36, 39, 43, 45, 47, 52, 55. (40. 3) 9. Ἀρμ. (5. 6) 1, 2, 4.

Ἡ ἀγωγὴ αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος λόγῳ συμβιβασμοῦ ἢ παραιτήσεως τῆς ἀγωγῆς ἢ ἀποδοχῆς τῆς διαθήκης ἢ παρόδου 5 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας, χωρὶς νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ αὕτη, ἢ θανάτου πρὸ τῆς κινήσεως τῆς ἀγωγῆς ταύτης. Βασ. (30. 1) 8, 12, 17, 19, 23, 56—58 § 2. Ἀρμ. (5. 7) 7. § 2. Παραγράφεται μετὰ 5 ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναμίξεως εἰς τὴν κληρονομίαν. Βασ. (39. 1) 37. 39. 56. Ἀρμ. (5. 6) 5.

γ) Ἡ συμπληρωματικὴ ἀγωγή, ἥτις γίνεται ἐκ μέρους τῶν νομίμων κληρονόμων κατὰ παντὸς ἄλλου κληρονόμου πρὸς συμπλήρωσιν τῆς νομίμου αὐτῶν μερίδος. Βασ. (39.1) 8. § 7. 11. 12. Νε. 15 κεφ. 5. Παραγράφεται μετὰ 30 ἔτη.

Τὸ Γαλλικὸν δίκαιον παρέχει ἐπίσης εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ διαθήκην τινὰ καὶ νὰ κάμῃ ἀγωγὴν ἐπὶ ἀκυρότητι δι᾿ ἔλλειψιν τύπου ἢ κατ᾿ οὐσίαν κατὰ παντὸς κληρονόμου ἢ κατόχου περιουσίας κληρονομικῆς, παραγράφεται δὲ μετὰ 30 ἔτη c. c. 2262.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν΄.

Περὶ ἀνοίξεως διαθήκης καὶ τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων.

Κατὰ τὸ Μουσουλμ. δίκαιον ἅμα τῇ γνώσει τοῦ θανάτου τινὸς Μουσουλμάνου ἢ μή, διὰ τρόπου βεβαίου, ἐκτὸς ἐὰν ἦναι χριστιανὸς ὀρθόδοξος ἐξαρτώμενος ἐκ τῶν τεσσάρων ὀρθοδόξων Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, αἰτεῖται ἡ ἄνοιξις τῆς διαθήκης αὐτοῦ, ἂν ὑπάρχῃ, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Σερῇ τῆς κατοικίας τοῦ διαθέτου, καὶ γίνεται ἡ ἐπικύρωσις αὐτῆς ἢ μὴ κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον.

Οὐχ οὕτως ἔχει διὰ τὰς διαθήκας τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων ὑπηκόων Ὀθωμανῶν. Ἡ ἄνοιξις τῶν τοιούτων διαθηκῶν καὶ ἡ ἐπικύρωσις αὐτῶν ἢ μὴ γίνεται κατὰ τὸ Ρ. δίκαιον ἐπὶ τῇ αἰτήσει τινὸς τῶν συγγενῶν ἢ ἐνδιαφερομένων

SISMANOGLIO MEGARO

ἐνώπιον τῶν Μικτῶν Συμβουλίων τῶν Πατριαρχείων, Οἰκουμενικοῦ, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, τῶν Μητροπόλεων, Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐξαρχιῶν τοῦ τόπου, ἔνθα ὑπάρχει ἡ διαθήκη. Ἰδὲ Βεζ. ἐγκ. τῆς 23 Δζεμαζιοὺλ Ἀχὴρ 1308 (1891) Βασ. (35. 5) 2, (35. 6) 1, 2, 12, 15. Com. off. de l'Ambassade Ottomane à Paris τῆς 19 Δεκεμβρίου 1901. Ὀδ. Πατρ. ἄρθ. 487—494. Dr. Suc. Car. art. 192 et s. σελ. 403 καὶ ἑ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον γίνεται ἡ ἄνοιξις καὶ ἀνάγνωσις τῆς διαθήκης ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου, ἔνθα ὑπάρχει ἡ διαθήκη, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τινὸς τῶν ἐνδιαφερομένων.

Τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια εἶναι τὰ μόνα ἁρμόδια ν' ἀποφασίσωσι περὶ παντὸς ζητήματος σχετικοῦ πρὸς τὰς διαθήκας γάλλων πολιτῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐνταῦθα λέγει ἡ μελέτη αὕτη, ἥτις ἐγράφη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος τῆς συγκρίσεως τοῦ κληρονομικοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου πρὸς τὰ σχετικὰ κληρονομικὰ δίκαια Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικόν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΗΓΑΙ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ, ΡΩΜΑΪΚΟΥ καὶ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΙΖΑΜΙΕ ΔΙΚΑΙΟΥ.

§ 1. Περὶ κληρονομίας Μουλκίων.

Ἐκ τοῦ Κορανίου (Μετάφρασις Γ. Ι. Πεντάκη τοῦ 1887 σελ. 64.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Αἱ γυναῖκες.

12. Ὁ Θεὸς ἐντέλλεται ὑμῖν, κατὰ τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας ὑμῶν πρὸς τὰ τέκνα σας, νὰ δίδητε εἰς τὸν υἱὸν τὸ μερίδιον δύο θυγατέρων· ἐὰν δὲ δὲν ἔχητε ἢ μόνον θυγατέρας, καὶ αὗται εἰσὶ πλειότεραι τῶν δύο, θὰ λαμβάνωσι τὰ δύο τρίτα ἐκ τῆς περιουσίας. Ἐὰν ἦναι μία μόνον, θὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ αὐτῆς. Ἕκαστος τῶν γονέων τοῦ ἀποβιώσαντος θὰ λαμβάνῃ τὸ ἕκτον τῆς περιουσίας, ἐὰν ἐγκαταλίπῃ υἱόν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀφήσῃ οὐδένα καὶ κληρονομήσωσιν οἱ ἀνιόντες συγγενεῖς, ἡ μήτηρ θὰ λάβῃ τὸ τρίτον. Ἐὰν δὲ ἔχῃ ἀδελφούς, ἡ μήτηρ θὰ λαμβάνει τὸ ἕκτον,

ἀφ' οὗ πληρωθῶσι τὰ κληροδοτήματα καὶ τὰ χρέη τοῦ διαθέτου.

13. Ἐκ τῆς περιουσίας τῆς συζύγου ὑμῶν θὰ λαμβάνητε τὸ ἥμισυ, ἐὰν αὕτη ἀποβιώσῃ ἄνευ τέκνων, καὶ τὸ τέταρτον, ἐὰν ἀφήσῃ τοιαῦτα, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσι τὰ κληροδοτήματα καὶ τὰ χρέη.

14. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν θὰ λαμβάνωσι τὸ τέταρτον τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας ὑμῶν, ἐὰν δὲν ἀφήσητε υἱούς· ἐὰν δὲ ἔχητε τοιούτους, θὰ λαμβάνωσι τὸ ὄγδοον μόνον, ἀφαιρουμένων πάντοτε τῶν κληροδοτημάτων καὶ τῶν χρεῶν.

15. Ἐὰν ἀνήρ τις λάβῃ κληρονομίαν ἔκ τινος μεμακρυσμένου συγγενοῦς ἀνδρὸς ἢ γυναικός, ὀφείλει, ἐὰν ὁ ἀποβιώσας ἔχῃ ἀδελφὸν ἢ ἀδελφήν, νὰ δώσῃ εἰς ἑκάτερον τὸ ἕκτον ἐκ τῆς κληρονομίας, ἀφαιρουμένων τῶν κληροδοτημάτων καὶ τῶν χρεῶν.

175 (σελ. 81). Ὅταν σὲ συμβουλευθῶσιν, εἰπὲ αὐτοῖς· ὁ Θεὸς θὰ διδάξῃ ὑμᾶς περὶ τῶν μεμακρυσμένων συγγενῶν

Ἐὰν τις ἀποθάνῃ ἄνευ τέκνων καὶ ἔχῃ ἀδελφήν, αὕτη θὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ ἐξ ὅσων ἐγκαταλείψῃ. ἐπίσης καὶ αὐτὸς θὰ ἦναι κληρονόμος αὐτῆς, ἐὰν αὕτη ἀποθάνῃ καὶ δὲν ἀφήσῃ τέκνα. Ἐὰν ἦναι δύο ἀδελφαί, θὰ λαμβάνωσι τὰ δύο τρίτα ἐξ ὅσων ἐγκαταλείψῃ ὁ ἀνήρ· ἐὰν οὗτος ἔχῃ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς, τὸ ἄρρεν θὰ λαμβάνῃ τὸ μερίδιον δύο θηλέων. Ὁ Θεὸς ἐξηγεῖ σαφῶς τοῦτο

εἰς ὑμᾶς ἵνα μὴ σφάλητε. Ὁ Κύριος οἶδε τὰ πάντα.

§. 2. Περὶ κληρονομίας βακουφικῶν κτημάτων, δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν καὶ βακουφίων ἐν γένει.

Α΄. Νόμος τῆς 4 Ρεδζὲπ 1292 καὶ παράρτημα τῆς 23 Ρεμπιοὺλ ἐββὲλ 1293 περὶ κληρονομίας κτημάτων βακουφικῶν, ἀστικῶν (Μουσακαφὰτ) καὶ ἀστικῶν (Μουστεγιλὰτ) (Κωδ. Νικ. τομ. Β΄. σελ. 1234.

Β΄. Νόμος τῆς 17 Μουχαρὲμ 1284 περὶ κληρονομίας τῶν Δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν (ἐραζιὲ ἐμιριὲ καὶ Μεβκουφὲ (Dr. Suc. Car. σελ. 173.)

Γ΄. Νεώτατος νόμος τῆς 27 Φεβρουαρίου 1328, 27 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1331 καταργήσας ὅλους τοὺς ἐναντίους προγενεστέρους, δημοσιευθεὶς δὲ τῇ 27 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ μεταβιβάσεως ἀκινήτων (ἐμβίλι γαίρι μενκουλὲ ἰντι καλινὰ νταὶρ) (Ὀθ. Κτημ. Κωδ. Καρ. καὶ Φυτ. σελ. 62).

ΚΕΦ. Β΄.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΡΩΜΑ·Ι·ΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

§. 1. *Βασιλικά.*

Βιβ. 35 τίτλ. 1—15, 19, 20,
» 36 » 1.
» 37 » 2.
» 38 » 1, 2, 10.
» 39 » 1 καὶ 2.
» 40 » 1 καὶ 3.
» 41 » 1, 3, 7.
» 42 » 1.
» 44 » 1—6, 16, 18, 19, 20, 27 καὶ 35
» 45 » 1—5.
» 46 » 1, 3.
» 50 » 14.
» 51 » 2.
» 56 » 6.
» 60 » 41, 42, 54.

§. 2. *Νεαραί.*

Ἰουστ. 1, κεφ. 2.
2 » 1.
12 » 1 καὶ 2.
18 » 1, 3, 5—7.
22 » 22, 27, 28, 43, 44 καὶ 47.
39 » 1
53 » 6
89 » 9, 12, 13.

SISMANOGLIO MEGARO

Ἰουστ. 97 κεφ. 6
98 » 1.
107 » 1 καὶ 3
115 » 3, 4 καὶ 5.
117 » 5
118 » 1—4, 6
119 » 11
127 » 1, 3
131 » 11, 12
159 » 1.

Λεοντ. 36, 41, 43, 68, 106. Κληρ. δ. Καρ. 184—365

§. 3, *Κανονισμοὶ Πατριαρχείων.*

α) Μικτοῦ Συμβουλίου κεφ. 2 ἄρθ. 10, 11 καὶ 12.

β) Κληρονομίας Ἀρχιερέων ἄρθ. 10, 11 καὶ 12

γ) Μοναχῶν Ἄθω, Σινᾶ καὶ Ἱερουσαλὴμ Φιρμάνια.

Κληρ. δ. Καρ. σελ. 137—147.

δ) Βεζυρικαὶ ἐγκύκλιοι· αὐτόθι σελ. 147—168.

ΚΕΦ. Γ΄.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

Γαλλικὸς ἀστικὸς Κῶδιξ.

Ἄρθ. 718 - 892. Des successions.
» 893 - 1100. Des donations entre-vifs et des testaments.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δὲν ἀποκρύπτω ποσῶς τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας τῆς μελέτης ταύτης γραφείσης τὸ πρῶτον γαλλιστὶ δι' εἰδικόν τινα σκοπόν, ὡς προέγραψα ἐν τῷ Προλόγῳ, ἐπαυξηθείσης δ' εἶτα, ἀναθεωρηθείσης καὶ περιλαβούσης καὶ τὸν νεώτατον ὀθωμανικὸν νόμον περὶ κληρονομίας μεταβαλόντα ῥιζηδὸν τὰς προτέρας ἐν ἰσχύϊ διατάξεις περὶ βακουφίων ἐν γένει, βακουφίων ἀστικῶν (Μουσακαφὰτ) καὶ συνήθως ἀγροτικῶν (Μουστεγιλὰτ) καὶ περὶ Δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων Γαιῶν καὶ ἄλλων τινῶν νόμων σχετικῶν πρὸς ἐκεῖνον· ἀλλὰ περὶ τούτων ὅλων παραπέμπω εἰς τὸν ὃν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ φιλτάτου κ. Δημ. Φύτου βουλευτοῦ Καλλιουπόλεως ἐδημοσίευσα ἑλληνιστὶ ὀθωμανικὸν κτηματικὸν Κώδικα.

Καταλήγων εὔχομαι ἵνα τελειοτέρα μελέτη ἴδῃ τὸ φῶς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ὡραίας ταύτης Χώρας.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ

ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΡΩΜΑΪΚΟΝ
ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.

Σελ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. 5

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. *Περὶ τῆς νομίμου ἢ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας.* 9

Τίτλος Ι. Γενικαὶ Διατάξεις. »

Κεφ. Α'. *Περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας.* 9
» Β'. » *τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας ἐν γένει* . . . 16
» Γ'. » *τῆς ἀποκτήσεως τῆς κληρονομίας.* 17
» Δ'. » *τῶν προσόντων τοῦ κληρονόμου καὶ κληροδόχου.* 18
» Ε'. » *τεκμηρίων ἀποβιώσεως* 20
» ΣΤ'. » *τῆς εὐθύνης τῶν κληρονόμων* . : . . 22
» Ζ'. » *τῶν κληρονομικῶν ἀγωγῶν* . . . . . »
» Η'. » *τῶν νόμων οἵτινες διέπουσι τὰς κληρονομίας.* 24
» Θ'. » *τῆς ἀγωγῆς κλήρου* 26
» Ι'. » *τῆς ἀνικανότητος τοῦ κληρονομεῖν.* : . 27
» Κ'. » *τῶν ἀναξίων προσώπων εἰς τὸ κληρονομεῖν* . . 29

Τίτλος ΙΙ. Περὶ τῶν κληρονομικῶν τάξεων καὶ τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας. 31

Κεφ. Α'. *Ὁρισμὸς καὶ ἀπαρίθμησις τῶν κληρονομικῶν τάξεων.* »

§ 1. *Πίναξ τῶν κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ ἐν Τουρκίᾳ Μουσουλμανικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων.* . . . 34

Α'. ΕΠΙ ΜΟΥΛΚΙΩΝ. ΤΑΞΙΣ 1η *μέχρι* 8ης »
Β'. ΕΠΙ *δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων Γαιῶν* Τάξις 1η *μέχρι* 4ης 45
Γ'. » *βακουφίων ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν* » 1η » 4ης »
Δ'. » *πάσης ἄλλης βακουφικῆς περιουσίας* » 1η » 2ας 47
Ε'. » *βακουφίων ἐν γένει καὶ δημοσίων γαιῶν* 1η » 4ης 4

§. 2. Πίναξ τῶν κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ ἐν Τουρκίᾳ Ρωμαϊκὸν καὶ Πατριαρχικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων . . . Σελ. 52
ΤΑΞΙΣ 1η μέχρι 8ης. »
§. 3. Πίναξ τῶν κατὰ τὸ Γαλλικὸν δίκαιον κληρονομικῶν τάξεων ἐπὶ τῆς νομίμου ἢ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας . . . 57
ΤΑΞΙΣ 1η μέχρι 7ης. »
Κεφ. Β'. Ἀπογραφὴ καὶ διανομὴ τῆς κληρονομίας. . . 61
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. Περὶ τῆς ἐκ διαθήκης κληρονομίας. 63
Κεφ. Α'. Γενικαὶ Διατάξεις· εἴδη καὶ τύποι διαθηκῶν . . »
» Β'. Περὶ ἐγκαταστάσεως κληρονόμου. . . . 73
» Γ'. » ἀποκαταστάσεως κληρονόμου ἢ κληροδόχου. . . »
» Δ'. » τῆς νομίμου μοίρας 74
» Ε'. » τῶν ἐπὶ ἐλαττώσει τῶν κληροδοτημάτων ἀγωγῶν. 76
» ΣΤ'. » ἀποκληρώσεως 78
» Ζ'. » προσαυξήσεως. 79
» Η'. » συνεισφορᾶς. 81
» Θ'. » Κωδικέλλου. 83
» Ι'. » διανομῆς τῆς ἐκ διαθήκης κληρονομίας. . . . 84
» Κ'. » ἐκτελεστῶν διαθήκης. 85
» Λ'. » ἑρμηνείας διαθηκῶν. 86
» Μ'. » ἀγωγῶν κατὰ διαθηκῶν. 91
» Ν'. » ἀνοίξεως διαθήκης καὶ τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων 93
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.
Πηγαὶ τῶν κληρονομικῶν δικαίων Μουσουλμανικοῦ, Ρωμαϊκοῦ καὶ Γαλλικοῦ. 95
Κεφ. Α'. Διατάξεις Μουσουλμανικοῦ δικαίου. . . . »
§. 1. Ἐκ τοῦ Κορανίου περὶ κληρονομίας Μουλκίων. . . »
§. 2. Περὶ κληρονομίας Βακουφίων. 97
Κεφ. Β'. Διατάξεις Ρωμαϊκοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ δικαίου. . 98
§. 1. Βασιλικά. . . . . »
§. 2. Νεαραί. . . . . »
§. 3. Κανονισμοὶ Πατριαρχείων, Φιρμάνια, Βεζ. ἐγκύκλιοι. . 99
Κεφ. Γ'. Διατάξεις Γαλλικοῦ δικαίου. . . . . »
ΕΠΙΛΟΓΟΣ. 100

SISMANOGLIO MEGARO

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΕΡΓΑ

Ἐν Γαλατᾷ, Μέγα Ἐθνικὸν Χάνιον, ἀριθμ. 28.

1. ΚΛΕΙΣ τῆς συνήθους ὀθωμ. νομοθεσίας εἰς 8ον 1881 σπάνιον Γρ. 200
2. ΚΩΔΙΞ τοῦ ἐξ ἀδιαθέτου καὶ ἐκ διαθηκῶν κληρονομικοῦ δικαίου εἰς 16ο 1889 σπάνιον » 108
3. ΛΕΞΙΚΟΝ ὀθωμανικῆς νομοθεσίας (τουρκιστὶ) εἰς δύο τόμους 1894 καὶ 1896 εἰς 8ον 1896 » 160
4. ETUDE sur les scaphandres et les pays spongiféres εἰς 4ο 1896 σπάνιον » 20
5. LE DROIT successoral en Turquie codifié d'aprés le Chéri et le droit Byzantin εἰς 8ο 1898 σπάνιον » 80
6. ΚΩΔΙΞ τοῦ Οἰκογενειακοῦ δικαίου συνῳδὰ τῷ Βυζαντινῷ καὶ νεωτέρῳ δικαίῳ τῶν Πατριαρχείων μετὰ τῆς νομολογίας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 1600 εἰς 16ο 1901 σπάνιον » 80
7. ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗΣ ἀδείας ἐν τῷ γάμῳ παρ' ὀρθοδόξοις ἐν Τουρκίᾳ εἰς 16ο 1902 » 10
8. ETUDE sur l'organisation de la justice en Turquie depuis les temps les plus reculés εἰς 4ο 1903 » 15
9. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ χαρτοσήμου 1907 » 10
10. ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ εἰς 16ο 1908 » 3
11. ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ, εἰς 16ο 1909 » 3
12. ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙᾼ καὶ ἰδίως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ταῖς Νοτίοις Σποράσι κρατούντων ἐθίμων μετὰ νομολογίας τῶν Πατριαρχείων ἀπὸ τοῦ 1600 μέχρι 1909 εἰς 8ο 1910 » 20
13. ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ, κύρους ἢ μὴ καὶ λύσεως μικτῶν γάμων κλπ., ἰδίως ἐν Τουρκίᾳ, μετὰ τῆς νομολογίας τῶν Πατριαρχείων ἀπὸ τοῦ 1600 μεχρι 1909 εἰς 8ο 1612 » 20
14. ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ἐν Τουρκίᾳ καὶ περὶ ἀπαγορεύσεως ἀναζητήσεως πατρότητος αὐτῶν κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον μετὰ παραθέσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Κορανίου, Φετβάδων 19 καὶ πολλῶν γνωμοδοτήσεων καὶ ἀποσπασμάτων συγγραφέων εἰς 8ο 1912 » 20
15. ΚΩΔΙΞ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ καὶ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΤΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ, ἤτοι συλλογή, μετὰ ἱστορικῆς ἐξελίξεως, ἀρχαίων ὑψηλῶν φιρμανίων προνομίων τῶν Δωδεκανήσων, Χίου καὶ Σάμου ἐν τσιγκογραφημένοις ἀποτυπώμασι, διαταγῶν καὶ ἀποφάσεων καὶ τῶν νέων φιρμανίων τῆς 4]17 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., περὶ ἀμνηστείας καὶ μεταρρυθμίσεων ἐν ταῖς Σποράσι νήσοις καὶ ἄρθρου 4 τῆς Τουρκοϊταλικῆς συνθήκης Λωζάνης τῆς 5]18 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. μετὰ τῶν σχετικῶν μεταφράσεων ἑλληνικῶν καὶ γαλλικῶν εἰς 8ο 1913 » 50
16. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ καὶ ΠΡΟΝΟΜΙΑ περὶ διατροφῆς ἐν γένει, ἀνατροφῆς καὶ φυλάξεως τέκνων ΚΑΤΑ ΤΕ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ μετὰ τῆς νομολογίας τῶν Πατριαρχείων ἀπὸ τοῦ 1600 μέχρι τοῦ 1913 ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

SISMANOGLIO MEGARO

μετὰ παραθέσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ μὲν καὶ τοῦ δὲ εἰς 8ο 1913 Γρ. 20

17. ΚΩΔΙΞ ΚΑΙ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΕΛΩΝ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ τοῦ τε συνήθους καὶ τοῦ προσθέτου καὶ τοῦ σιδηροδρόμου Χετζάζης· εἰς 16ο β′ ἐκδ. (ὑπὸ τύπωσιν) 1913

18· ΛΕΞΙΚΟΝ τῆς συνήθους Ὀθωμανικῆς νομοθεσίας εἰς δύο τόμους ἐκ σελίδων 1000 εἰς 40 (ὑπὸ τύπωσιν)

19. ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΙΑΣ ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙῼ μέχρι τοῦ 1453 καὶ κατόπιν μέχρι σήμερον (ὑπὸ τύπωσιν) εἰς 8ο

20. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτοῦ μέχρι σήμερον εἰς 8ον (ὑπὸ τύπ.)

21. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙᾼ ἀπὸ συστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι 1453, ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ 1862 καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τῆς σήμερον, κρατοῦντος ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ περὶ περιουσίας τῶν κληρικῶν καὶ ἰδία περὶ τῶν μοναχῶν εἰς 8ο (ὑπὸ τύπωσιν)

22. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ τὰ δίκαια καὶ προνόμια κατὰ τὰ Χρυσόβουλλα καὶ Νεαράς, Ἱεροὺς Κανόνας, Πατριαρχικὰ Σιγγίλια, Βεράτια, Κανονισμοὺς καὶ Συνθήκας εἰς 8ο 1913 » 10

23· ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙᾼ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΑΓ. ΤΟΠΩΝ κατὰ τὰ Χρυσόβουλλα τῶν ἱδρυτῶν αὐτῶν, τὰ ὑψηλὰ βεράτια (χάττι σερίφ), τὰ προνόμια, ἔθιμα ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ αἰῶνος, τὰς διεθνεῖς συνθήκας καὶ διπλωματικὰ ἔγγραφα εἰς 8ο 1913 » 20

24. ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ, ἤτοι συλλογὴ τῶν περὶ ἀκινήτων νεωτέρων ὀθωμανικῶν νόμων μεθ' ἱστορικῆς ἐξελίξεως καὶ ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων εἰς 8ο 1913 » 10

Ἐπὶ καλλίστου χάρτου » 108

25. ΑΝΑΣΚΕΥΗ τοῦ ὑπομνήματος Ρώσσων τινῶν κελλιωτῶν μοναχῶν κατὰ τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς 8ο 1913 » 10

Ἐπὶ καλλίστου χάρτου » 108

26. ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙᾼ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ κτλ. τὰ δίκαια καὶ προνόμια περὶ τραχώματος, προικὸς καὶ διαθηκῶν κατὰ τὸ Βυζαντινὸν καὶ Μουσουλμανικὸν δίκαιον μετὰ προσθήκης τῶν διατάξεων τούτου καὶ ἐκείνου καὶ 45 γνωμοδοτήσεων περὶ α′) προικὸς καὶ τραχώματος, β′) διαθηκῶν, γ′) ἐκτελεστῶν διαθηκῶν καὶ ἐκτελέσεως τούτων παρὰ Τραπέζαις καὶ δ′) ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας ἐν γένει, ἀρχιερέων, μοναχῶν, ἀναλήψεως χρημάτων ἐκ Τραπεζῶν κτλ· εἰς 8ο 1913 » 40

27. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ τοῦ Μουσουλμανικοῦ κληρονομικοῦ δικαίου πρὸς τὰ κληρονομικὰ δίκαια Ρωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν εἰς 8ο 1915 » 20